

ภาพแทนหญิงไทยในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566¹
Representations of Thai Women in Reincarnation
Thai Drama Series During 2008-2023

Yang Chan

นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์บัณฑิต คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ สมุทรปราการ
Ph.D. Candidate, Faculty of Liberal Arts, Huachiew Chalermprakiet University, Samutprakarn

จันทร์สุดา ไชยประเสริฐ (Jansuda Chaiprasert)

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

Faculty of Liberal Arts, Huachiew Chalermprakiet University

E-mail: sprite583365@hotmail.com

Received: September 1, 2023 Revised: October 19, 2023 Accepted: December 20, 2023

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพแทนหญิงไทยในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 โดยศึกษาตัวละครหญิงที่มีสถานภาพต่าง ๆ ทั้งในสังคมอดีตและสังคมปัจจุบัน และใช้ทฤษฎีภาพแทนเป็นหลัก ผลการวิจัยพบว่า ภาพแทนหญิงไทยในสังคมอดีตกับสังคมปัจจุบันมีทั้งความเหมือนและความแตกต่าง รวมถึงปรากฏภาพแทนของหญิงไทยเฉพาะยุคสมัย ภาพแทนหญิงไทยที่เหมือนกันทั้งในสังคมอดีตและสังคมปัจจุบัน คือ ภาพแทนหญิงไทยที่เป็นบุตรหลานที่มีความกตัญญู เชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่ และบุตรหลานที่ฝ่าฝืนคำสั่งของผู้ใหญ่ ภาพแทนที่เป็นภรรยา มีทั้งภาพแทนภรรยาผู้ที่เอาใจใส่สามี รับผิดชอบอย่างครบถ้วน และภาพแทนของภรรยาผู้สร้างปัญหาทำให้สามีเดือดร้อน ภาพแทนที่เป็นมารดา มารดาเป็นผู้ที่เอาใจใส่บุตรหลาน เข้าใจความคิดและพฤติกรรมของบุตรหลาน และภาพแทนของมารดาที่บังคับให้บุตรหลานทำตามความคิดของตัวเอง ภาพแทนที่เป็นหญิงโสด หญิงโสดที่มีความเมตตา และเรียบร้อย ภาพแทนหญิงไทยที่แตกต่างกันระหว่างสังคมอดีตและสังคมปัจจุบัน คือ ภาพแทนที่เป็นหญิงโสด ซึ่งหญิงโสดในสังคมไทยอดีตเป็นผู้ที่มีความสามารถในการทำงานบ้านงานเรือน แต่หญิงโสดในสังคมปัจจุบันไม่จำเป็นต้องรู้จักทำงานบ้านงานเรือน พวกเขาได้รับโอกาสในการศึกษาจนมีความรู้ความสามารถหลากหลาย และหญิงโสดในสังคมปัจจุบันยังเป็นกลุ่มคนที่มีความกล้าหาญและพึ่งพาตัวเอง ส่วนภาพแทนหญิงไทยเฉพาะยุค คือ หญิงไทยในสังคมอดีตยังมีภาพแทนที่เป็นเจ้านายกับบ่าว ซึ่งภาพแทนหญิงไทยที่เป็นเจ้านาย คือ เป็นผู้ที่น่าเกรงขาม และมีความสามารถในการควบคุมงานต่าง ๆ ภาพแทนหญิงไทยที่เป็นบ่าว มีทั้งบ่าวที่เชื่อฟังคำสั่งของเจ้านายอย่างเคร่งครัด รับผิดชอบต่อเจ้านายอย่างครบถ้วน และบ่าวที่ทำงานนอกเหนือคำสั่ง ส่วนหญิงไทยในสังคมปัจจุบันมีภาพแทนที่เป็นหญิงสาวประกอบอาชีพนอกบ้าน และเป็นผู้ที่ทุ่มเทและมีความรับผิดชอบในการทำงาน และฝ่าฝืนกฎระเบียบของงาน

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง ภาพแทนหญิงไทยในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 หลักสูตรศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

คำสำคัญ : ภาพแทน หญิงไทย ละครข้ามภพ สถานภาพ

Abstract

This article aims to analyze the representations of Thai women in time-travel drama series from 2008 to 2023 A.D., by studying different statuses of female characters in both past and present societies and principally uses the theory of representation. The findings show that the representations of Thai women in the past and the present societies have both similarities and differences, also representations of female characters in a particular aspect are noted. For the observed representations that are the same in both past and present societies, the following four statuses are noticed: 1) representations of grateful, obedient daughters and/or granddaughters and vice versa, 2) representations of caring, attentive wives and troublesome wives, 3) representations of devoted, understanding mothers and forceful, autocratic mother, and 4) representations of compassionate, gentle single women. For the different representations of Thai women in both past and present societies, statuses of single women are clearly distinguished. Single women in the past were mainly efficient housekeepers, while single women in the present are well-educated, not focused on household affairs, and they are brave and independent. Regarding representations of Thai women in particular aspects, in the past they are shown in a relationship of masters and servants. When they are mistresses, Thai women are respectful and efficient rulers. When they are maids, some are very faithful and obedient to their masters, while others are rebellious. In the present society, representations of Thai women show professional, devoted officers who are responsible for their careers, as well as challenging the rules.

Keywords: Representation, Thai women, Time-travel drama series, Status

บทนำ

ในยุคสมัยที่มนุษย์ต้องดำเนินชีวิตด้วยความกดดันอย่างหนัก ทุกคนทุ่มเทในการทำงานหาเงิน ซึ่งทำให้มนุษย์แทบไม่มีเวลาในการแสวงหาความบันเทิงและความสนุกสนาน สื่อโทรทัศน์ในฐานะเป็นสื่อที่เข้าถึงได้ง่าย เป็นเครื่องมือที่มนุษย์ได้รับข่าวสารต่าง ๆ จากทั่วโลกและได้ให้ความสนุกสนานแก่ผู้ชมทุกเพศทุกวัย จนทำให้สื่อโทรทัศน์กลายเป็นสื่อที่สำคัญที่สุดในชีวิตประจำวันของมนุษย์ ดังที่ ศุภางค์ นันทา (2552, น. 25) กล่าวว่า สื่อโทรทัศน์เป็นเครื่องมือเพื่อให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน เป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างความรู้ และสร้างความบันเทิง และสื่อโทรทัศน์ยังเป็นสื่อพัฒนาประเทศ ซึ่งสื่อโทรทัศน์สามารถพัฒนาการศึกษา การเมือง ชนบท เศรษฐกิจ และสังคม สามารถสร้างค่านิยมใหม่ ๆ ในสังคมและเป็นกระจกสะท้อนสังคม รายการของสื่อโทรทัศน์มีหลายประเภท เช่น ข่าว โฆษณา ภาพยนตร์ และละคร เป็นต้น แต่ในทั้งหมดเหล่านี้ ละครเป็นรายการที่ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางจากผู้ชม เนื่องจากละครมีทั้งภาพ เสียง และดนตรี ยังเป็นรายการที่ใกล้ชิดชีวิตมนุษย์ที่สุด ซึ่งเนื้อหาของละครมักจะมาจาก

ชีวิตประจำวันของมนุษย์ การชมละครจะทำให้ผู้ชมมีความรู้สึกใกล้ชิดตัวและคุ้นเคย จนเกิดความรู้สึกอยากติดตาม ดังที่ชยพล สุทธิโยธิน และสันติ เกษมสิริทัศน์ (2548, น. 65) ได้กล่าวว่า ละครโทรทัศน์เป็นสื่อความบันเทิงที่มีบทบาทสำคัญต่อผู้คนในสังคม เป็นเพื่อนบอกเล่าเรื่องราว แก่เหงายามทุกซอก เป็นแรงบันดาลใจให้เกิดประกายความคิดขึ้นมา และละครโทรทัศน์ยังเป็นศิลปะความบันเทิงที่เสียเวลายึดใจให้เข้มข้น เนื่องจากได้พบเห็นชีวิตผู้คนที่หลากหลายผ่านตัวละครทำให้เกิดความรู้สึกเปรียบเทียบกับตนเอง เกิดจินตนาการสมมุติเอาตนเองเข้าไปเป็นตัวละครในท้องเรื่อง

ละครมีหลายประเภท เช่น ละครแฟนตาซี ละครฆาตกรรม และละครอิงประวัติศาสตร์ เป็นต้น แต่ในละครทั้งหมดเหล่านี้ มีละครประเภทหนึ่งที่มีความแตกต่างและความโดดเด่นจากละครประเภทอื่น ๆ และกลายเป็นละครที่ได้รับความนิยมจากผู้ชมอย่างกว้างขวาง นั่นก็คือ ละครข้ามภพ หรือ ละครย้อนเวลา ซึ่งละครข้ามภพเป็นละครที่เล่าเรื่องทั้งในสังคมอดีตและสังคมสมัยใหม่พร้อมกัน สามารถทำให้ผู้ชมได้รับรู้วัฒนธรรมประเพณี ค่านิยม และวิถีชีวิตของมนุษย์ทั้งอดีตและสมัยใหม่ในขณะเดียวกัน ดังที่ กัญจนดามาศ โภพล (2554) ศึกษาเรื่อง บทบาทของละครย้อนยุคที่มีต่อการสืบสานและอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมไทย ได้อธิบายความสำคัญของละครย้อนยุคไว้ว่า ละครย้อนยุคเป็นละครที่อยู่คู่สังคมไทยมายาวนานและกำลังทำหน้าที่ในการสร้างความสมดุลทางวัฒนธรรมด้วยการนำเสนอภาพวิถีชีวิตทั้งด้านความเชื่อ ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีอันเก่าแก่ของคนไทย ท่ามกลางความเจริญก้าวไกลของเทคโนโลยีและกระแสวัฒนธรรมต่างชาติ ละครย้อนยุคจึงเป็นสื่อบันเทิงประเภทหนึ่งที่คนไทยทั้งรุ่นเก่าและรุ่นใหม่ยังคงมีโอกาสดูเห็นงานวัฒนธรรมไทย อันเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดผ่านบทละคร (Text)

เนื่องจากละครข้ามภพได้แสดงให้เห็นพฤติกรรม ความคิด การใช้ภาษา และการแต่งกายด้วยทั้งภาพและเสียง จึงทำให้ภาพแทนของผู้หญิงได้แสดงออกมาอย่างเป็นรูปธรรมโดยภาพแทนเป็นผลผลิตจากทั้งความคิดและภาษา ดังที่สุรเดช โชติอุดมพันธ์ (2548, น. 23) ได้อธิบายความหมายของภาพแทนว่า ภาพแทน representation ในภาษาอังกฤษได้มีการนำเสนอแนวคิดที่อาจจะไม่สามารถแปลความหมายออกมาว่าเป็นแค่ ภาพแทน เนื่องจากคำว่า ภาพแทนอาจอธิบายได้เพียงว่าเป็นผลผลิตหรือวัตถุสำเร็จเท่านั้น แต่คำว่า representation ยังหมายรวมถึงกระบวนการนำเสนอด้วย ดังนั้น จึงสามารถแปลออกมาได้ว่า การนำเสนอภาพแทน คำว่า ภาพแทนจึงมีความหมายนัยยะที่ซับซ้อนมาก ภาพแทนในวรรณกรรมจึงไม่ใช่ภาพแทนของความเป็นจริงในอุดมคติ หากแต่เป็นภาพแทนจากมุมมองของผู้เขียน ผู้แต่งหรือผู้สร้างโดยเฉพาะ ซึ่งมักมีความเกี่ยวข้องกับกรอบวาทกรรม จากคำอธิบายดังกล่าว เมื่อพิจารณาในละครข้ามภพที่มีตัวละครข้ามภพเป็นหญิงไทยทั้งในสังคมอดีตและสังคมปัจจุบัน จึงสามารถทำให้เห็นถึงทั้งภาพแทนหญิงไทยในสังคมอดีตและสังคมปัจจุบัน และเนื่องจากระบบการเมือง สภาพสังคมของสังคมไทย และค่านิยม ความคิดของคนในสังคมในต่างยุคสมัยไม่เหมือนกัน จึงทำให้ภาพแทนหญิงไทยมีความแตกต่างกัน ซึ่งสังคมไทยในอดีตเป็นสังคมปิตาธิปไตย ถือผู้ชายเป็นใหญ่ ภาพแทนหญิงไทยในสมัยอดีตมักเป็นผู้หญิงที่อ่อนแอ ต้องเชื่อฟังคำสั่งของผู้ชาย เป็นแม่บ้านแม่เรือน แต่เนื่องจากการพัฒนาของสังคม ผู้หญิงในสังคมปัจจุบันมีบทบาทมากยิ่งขึ้น ภาพแทนของผู้หญิงในสังคมไทยสมัยใหม่ก็กลายเป็นผู้หญิงที่มีความรู้ มีความสามารถในการทำงานหาเงิน และมีสิทธิ์ในการตัดสินใจต่าง ๆ ด้วย ดังนั้น ภาพแทนของผู้หญิงในละครข้ามภพไม่เพียงแต่ทำให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงของบทบาทผู้หญิง ยังสามารถสะท้อนให้เห็นความเปลี่ยนแปลงทางความคิด ค่านิยมต่าง ๆ ของคนไทยได้อย่างชัดเจนด้วย เนื่องจากผู้วิจัยศึกษาตัวละครหญิงที่ข้ามภพเป็นหลัก จึงใช้ทฤษฎีสตรีนิยมด้วย เพื่อทำให้ผลการศึกษามีความ

สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ที่ผ่านมา มีงานวิจัยที่เกี่ยวกับนวนิยายหรือละครข้ามภพหรือย้อนเวลาหรือข้ามเวลาหลายเล่น เช่น พรรณทิภา จินกัลป์ (2551) ศึกษาเรื่อง การศึกษาวิเคราะห์นวนิยายไทยที่นำเสนอการเดินทางข้ามเวลา ภัฏญ์ดามาศ โภพล (2554) ศึกษาเรื่อง บทบาทของละครย้อนยุคที่มีต่อการสืบสานและอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมไทย และพัชรี จันทร์ทอง (2562) ศึกษาเรื่อง อนุภาค แบบเรื่อง และการดัดแปลงละครอิงประวัติศาสตร์ข้ามภพ เรื่อง “ทวิภพ” และ “บุพเพสันนิวาส” เป็นต้น งานวิจัยเหล่านี้ได้เสนอให้เห็นถึงลักษณะเด่นและความสำคัญของนวนิยายหรือละครข้ามภพหรือย้อนเวลาหรือข้ามเวลา ซึ่งลักษณะของการผูกเรื่องราวที่มีความแตกต่างระหว่างมิติเวลาด้วยการข้ามภพหรือย้อนเวลาหรือข้ามเวลาในนวนิยายหรือละครข้ามภพหรือย้อนเวลาหรือข้ามเวลา ก่อให้เกิดความโดดเด่นของเนื้อหาที่ทำให้ให้นิยายหรือละครได้รับความสนใจ และนวนิยายหรือละครข้ามภพหรือย้อนเวลาหรือข้ามเวลาอย่างได้แสดงให้เห็นถึงมรดกวัฒนธรรมไทยสู่ผู้ชม ได้ถ่ายทอดความรู้ด้านวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ไทยให้ผู้ชมด้วย การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับภาพแทนของผู้หญิงมีมากมาย เช่น ปรียานัฐ ขำแก้ว (2561) ศึกษาเรื่อง ภาพแทนผู้หญิงในเรื่องสั้นของ เกศราพร ทองพุ่มพุกษา (2562) ศึกษาเรื่อง ภาพแทนของความเป็นเพศหญิงในหนังสือนิทานภาพสำหรับเด็ก และละอองดาว จิตต์ปริยะการ (2562) ศึกษาเรื่อง หญิงม่าย : ภาพแทนนางเอกชายขอบในนวนิยายไทยร่วมสมัย เป็นต้น งานวิจัยเหล่านี้ได้เสนอให้เห็นถึงภาพแทนของผู้หญิงที่มีความหลากหลาย ซึ่งเป็นทั้งผู้ที่หน้าตาสวย มีความสามารถไม่จำเป็นต้องพึ่งพาผู้ชาย สามารถทำบทบาทหน้าที่ของการเป็นแม่และเมียที่ดี และภาพแทนของผู้หญิงที่มีความกล้าหาญ ความสามารถ และความรู้กลายเป็นผู้หญิงที่ได้รับการยกย่องในสังคมไทย งานวิจัยเหล่านี้มักจะเน้นศึกษาภาพแทนเฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือสมัยใดสมัยหนึ่ง แต่สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาภาพแทนหญิงไทยทั้งสมัยอดีตและสังคมปัจจุบัน ซึ่งมีทั้งสมัยกรุงศรีอยุธยา สมัยกรุงธนบุรี สมัยรัชกาลที่ 3 สมัยรัชกาลที่ 5 สมัยรัชกาลที่ 6 สมัยรัชกาลที่ 9 และสมัยรัชกาลที่ 10 การศึกษาภาพแทนหญิงไทยในละครข้ามภพสามารถทำให้เห็นถึงความแตกต่างของสถานภาพของผู้หญิงในแต่ละยุคสมัยและความเปลี่ยนแปลงทางด้านความคิดของคนในสังคมที่มีต่อผู้หญิงในแต่ละยุคสมัยอย่างชัดเจนด้วย

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นชาวจีนและกำลังศึกษาสาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง จึงสนใจศึกษา “ภาพแทนหญิงไทยในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566” การวิเคราะห์ภาพแทนหญิงไทยในละครข้ามภพในงานวิจัยนี้ ทำให้ได้รู้จักภาพแทนหญิงไทยทั้งในสังคมอดีตและสมัยปัจจุบันถูกประกอบสร้างขึ้นมาอย่างไร อีกประการหนึ่ง ผู้วิจัยมีความหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยนี้สามารถทำให้คนในสังคมไทยให้ความสำคัญแก่ผู้หญิงมากยิ่งขึ้น และจะทำให้ผู้หญิงในสังคมไทยสามารถเห็นคุณค่าของตัวเอง ตลอดจนมีความมั่นใจในการใช้ชีวิต

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาภาพแทนหญิงไทยในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566

ขอบเขตของงานวิจัย

ขอบเขตของงานวิจัยนี้ คือ ละครข้ามภพที่ออกอากาศในช่วงปี พ.ศ. 2551-2566 และมีนางเอกเป็นตัวละครข้ามภพเท่านั้น สมัยที่ข้ามภพอยู่ในประวัติศาสตร์โดยไม่เป็นฉากท้องถิ่น เช่น ท้องถิ่นภาคเหนือ ตัวละครใช้ชีวิตต่าง

ยุคสมัยอย่างชัดเจน จำนวนทั้งหมด 8 เรื่อง ได้แก่ สุพรรณนิรันดร (2551) ทวิภาพ (2554) ดั่งพรหมลิขิตรัก (2561) บุษปะสน์นิवास (2561) ลิขิตแห่งจันทร์ (2563) คดีรักข้ามภพ (2563) หมอหลวง (2566) และเกตรานฤมิต (2566) ส่วนเรื่อง หัวใจรักข้ามภพ ที่ออกอากาศใน พ.ศ. 2553 อยู่ในขอบเขตช่วงเวลาของงานวิจัย แต่เนื่องจากไม่สามารถเข้าชมในเว็บไซต์ได้ ผู้วิจัยจึงไม่นำเรื่องนี้เข้ามาศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการวิเคราะห์ละครโทรทัศน์ที่นำเสนอผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ต โดยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาพแทนเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย
2. ศึกษาประเภทของละครโทรทัศน์ไทย คัดเลือกละครข้ามภพ เนื่องจากละครข้ามภพมีลักษณะที่แตกต่างกับละครอื่น สามารถแสดงให้เห็นลักษณะสังคมที่แตกต่างกัน โดยคัดเลือกเฉพาะละครข้ามภพที่ตัวละครหญิงในสังคมอดีตข้ามภพมาในสังคมปัจจุบันหรือตัวละครในสังคมปัจจุบันข้ามภพไปในสังคมอดีตใช้ความคิดและพฤติกรรมที่ติดตัวตั้งแต่สังคมเดิมมาแสดงในสังคมที่ข้ามภพมาถึง ทำให้คนในสังคมเกิดทั้งความยอมรับและความไม่ยอมรับ จนเกิดภาพแทนต่าง ๆ ของหญิงไทยในสังคมที่แตกต่างกัน
3. คัดเลือกศึกษาละครข้ามภพที่ออกอากาศในช่วง พ.ศ. 2551-2566 เพื่อเป็นตัวแทนของสังคมอดีตและสังคมปัจจุบันโดยสังคมอดีตอาจเป็นสมัยอยุธยา สมัยกรุงธนบุรี สมัยรัชกาลที่ 3 สมัยรัชกาลที่ 5 และสมัยรัชกาลที่ 5 ส่วนสังคมปัจจุบันอาจเป็นสมัยรัชกาลที่ 9 และสมัยรัชกาลที่ 10
4. ศึกษาภาพแทนของหญิงไทยในสังคมอดีตและสังคมปัจจุบันในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566
5. นำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์ภาพแทนหญิงไทยจากละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 ทั้งสังคมอดีตและสังคมปัจจุบัน โดยผู้วิจัยกำหนดตัวละครอดีตกับปัจจุบันตามสมัยที่ตัวละครกำเนิดและแยกตามสถานภาพของผู้หญิง พบภาพแทนหญิงไทยที่เหมือนกันทั้งในสังคมอดีตและสังคมปัจจุบันมีทั้งหมด 4 ลักษณะ ได้แก่ ภาพแทนหญิงไทยที่เป็นบุตรหลาน ภาพแทนหญิงไทยที่เป็นภรรยา ภาพแทนหญิงไทยที่เป็นมารดา และภาพแทนหญิงไทยที่เป็นหญิงโสด ภาพแทนหญิงไทยที่ต่างกันทั้งในสังคมอดีตและสังคมปัจจุบัน คือ ภาพแทนหญิงไทยที่เป็นหญิงโสด ส่วนภาพแทนหญิงไทยที่เป็นเจ้านายกับว่าเป็นภาพแทนปรากฏเฉพาะสังคมอดีต และภาพแทนที่เป็นหญิงสาวประกอบอาชีพนอกบ้านปรากฏเฉพาะสังคมปัจจุบัน

1. ภาพแทนหญิงไทยที่เหมือนกันระหว่างสังคมอดีตและสังคมปัจจุบัน

ภาพแทนหญิงไทยที่เหมือนกันระหว่างสังคมอดีตและสังคมปัจจุบันที่ปรากฏในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 มีภาพแทนทั้งหมด 4 ด้านตามสถานภาพของหญิงไทย ได้แก่ ภาพแทนหญิงไทยที่เป็นบุตรหลาน ภาพแทนหญิงไทยที่เป็นภรรยา ภาพแทนหญิงไทยที่เป็นมารดา และภาพแทนหญิงไทยที่เป็นหญิงโสด ภาพแทนหญิงไทยที่เหมือนกันของสังคมอดีตและสังคมปัจจุบันทำให้เห็นว่า ความคาดหวังของคนในสังคมที่มีต่อหญิงไทยไม่มีควา

เปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา

1.1 ภาพแทนหญิงไทยที่เป็นบุตรหลาน

จากการศึกษาละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 ได้พบภาพแทนหญิงไทยที่เป็นบุตรหลานทั้งในสังคมอดีตและสังคมปัจจุบันมีทั้งบุตรหลานที่มีความกตัญญูและเชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่ และบุตรที่ฝ่าฝืนคำสั่งของผู้ใหญ่ ทำให้ผู้ใหญ่เป็นห่วงและเสียหน้า ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) บุตรหลานที่มีความกตัญญูและเชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่

ภาพแทนหญิงไทยที่เป็นบุตรหลานในสังคมอดีตที่มีความกตัญญูและเชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่ที่แสดงจากตัวละครในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 ได้แก่ การะเกด หญิงแก้ว และบุษยา ในละครเรื่อง *ดั่งพรหมลิขิตรัก* และประยงค์ ในละครเรื่อง *ทวิภพ* เป็นต้น ดังตัวอย่างในละคร *ดั่งพรหมลิขิตรัก* กล่าวถึง การะเกด เป็นหญิงสาวในสังคมอดีต และถูกแม่เลี้ยงที่ชื่อบุษรินรังแกเสมอ ครั้งหนึ่งที่บุษรินสั่งให้การะเกดไปช่วยงานเลี้ยงในเรือนของหม่อมประภา ในฐานะที่เป็นบ่าว ถึงแม้ว่าการะเกดรู้สึกน้อยใจมาก แต่เธอก็ยอมทำตามคำสั่งของบุษริน เพราะว่าเป็นบุตร การะเกดต้องแสดงความกตัญญูและเชื่อฟังคำสั่งของบุษริน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

การะเกด : “คุณน้ำเรียกดิฉันมา มีธุระอะไรหรือคะ”

บุษริน : “เย็นวันพรุ่งนี้ หม่อมเจ้าโรซิดกับหม่อมประภาจะจัดงานเลี้ยงฉลองวันคล้ายวันเกิดให้คุณหญิงแก้ว”

การะเกด : “คุณน้ำบอกดิฉันแล้วตอนที่มาเอาเครื่องเพชรใส่ไปงานนะคะ”

[...]

บุษริน : “ฉันรับปากหม่อมประภาไว้ว่าจะส่งบ่าวในเรือนไปช่วยทำอาหารเลี้ยงแขกในงาน”

การะเกด : “คุณน้ำจะส่งบ่าวคนไหนไปหรือคะ”

บุษริน : “ก็หล่อนไง หล่อนขัดข้องประการใดหรือไม่”

การะเกด : “ไม่ขัดข้องค่ะ”

บุษริน : “ถ้าอย่างนั้น พรุ่งนี้หล่อนก็รีบออกไปแต่เช้าตรู่ก่อนที่เจ้าคุณลงมา รับประทานอาหารเช้า ฉันไม่อยากให้เจ้าคุณทราบเรื่องนี้”

การะเกด : “ค่ะคุณน้ำ”

(วันต่อมา การะเกดออกบ้านตั้งแต่เช้าเพื่อไปช่วยงานเลี้ยงในบ้านของหม่อมประภา)

(ดั่งพรหมลิขิตรัก : EP.2 [2/6])

จากตัวอย่างข้างต้น สามารถเห็นถึงภาพแทนของหญิงไทยที่เป็นบุตรสาวที่เชื่อฟังคำสั่งของบิดามารดา ภาพแทนที่กล่าวนี้นำเสนอผ่านคำรับปากของตัวละครที่จะช่วยงานเลี้ยงในบ้านของเพื่อนแม่เลี้ยงในฐานะบ่าว ถึงแม้ว่าตัวละครรู้สึกน้อยใจก็ตาม การประกอบสร้างภาพแทนนี้เกิดขึ้นจากผู้ที่ เป็นบุตรให้ความสำคัญต่อการแสดงความกตัญญูต่อผู้ใหญ่ ถึงแม้ว่าตัวเองอาจจะรู้สึกน้อยใจ แต่ก็ยังพยายามทำหน้าที่ที่เป็นบุตรที่ต้องเชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่ เพื่อให้ผู้ใหญ่สบายใจและไม่ทำให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้งในครอบครัว

ส่วนภาพแทนหญิงไทยนี้ที่แสดงจากตัวละครในสังคมปัจจุบันในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 ได้แก่ เกศสุรางค์ในละครเรื่อง *บุพเพสันนิวาส* และโรสในละครเรื่อง *ดั่งพรหมลิขิตรัก* ดังตัวอย่างในละคร *ดั่งพรหมลิขิตรัก* กล่าวถึง โรส เป็นหญิงสาวในสังคมปัจจุบันได้ข้ามภพไปถึงสังคมอดีต และได้พบความรักที่แท้จริงของตัวเอง โรสได้ใช้ชีวิตที่มีความสุขในสังคมอดีตตามที่ตัวเองคาดหวัง แต่เนื่องจากบิดาของโรสถูกรถชน และยิ่งในขณะนั้น โรสหายตัวไปหลายวัน มารดาของโรสเป็นห่วงทั้งบุตรสาวและสามี เมื่อโรสกลับมาถึงสังคมปัจจุบัน ได้เห็นสภาพของบิดามารดาแล้ว โรสจึงตัดสินใจว่าจะอยู่ข้าง ๆ บิดามารดาตลอดเพื่อทำให้ทั้งสองท่านสบายใจโดยทิ้งความรักของตัวเองไป ดังตัวอย่างต่อไปนี้

โรส : “ทำไมแม่มองหน้าหนูอย่างนั้นล่ะคะ”

แม่ของโรส : “แม่กลัวว่าโรสจะทิ้งแม่ไปอีกนะสิ”

โรส : “ถ้าแม่ไม่ให้หนูไป หนูก็จะไม่ไปไหนทั้งนั้นค่ะ ไม่มีใครสำคัญกับหนูเท่ากับ พ่อและแม่แล้วค่ะ”

(ดั่งพรหมลิขิตรัก : EP.12 [2/6])

จากตัวอย่างข้างต้น สามารถเห็นถึงภาพแทนหญิงไทยที่เป็นบุตรสาวที่มีความกตัญญู ภาพแทนนี้ นำเสนอจากคำรับปากของตัวละครว่าตัวเองจะไม่ทิ้งบิดามารดาไหนอีกแล้ว จะอยู่ข้าง ๆ ตัวบิดามารดาตลอด การประกอบสร้างภาพแทนนี้เกิดขึ้นจากคุณธรรมที่ต้องเป็นบุตรสาวที่มีความกตัญญูที่ปลูกฝังมาตั้งแต่สังคมอดีต ยิ่งในครอบครัวที่มีบุตรหลานคนเดียว ผู้ที่เป็นบุตรหลานยิ่งควรแสดงความกตัญญูต่อผู้ใหญ่ ถึงแม้ว่าบางครั้งต้องเสียสละความสุขของตัวเอง

2) บุตรหลานที่ฝ่าฝืนคำสั่งของผู้ใหญ่

ภาพแทนหญิงไทยที่เป็นบุตรหลานในสังคมอดีตที่เป็นบุตรหลานฝ่าฝืนคำสั่งของผู้ใหญ่ที่แสดงจากตัวละครในสังคมอดีตได้แก่ หญิงแก้วและบุษยาในละครเรื่อง *ดั่งพรหมลิขิตรัก* ดังตัวอย่างในละคร *ดั่งพรหมลิขิตรัก* กล่าวถึง หญิงแก้วเป็นหญิงสาวในสังคมอดีต เนื่องจากในตอนที่ยังไม่ได้เผชิญเรื่องเกี่ยวกับความรักของตัวเอง หญิงแก้วเป็นบุตรสาวที่เชื่อฟังคำสั่งของบิดามารดาตลอด แต่หลังจากที่หญิงแก้วได้พบความรักที่แท้ของตัวเอง หญิงแก้วจึงเริ่มฝ่าฝืนคำสั่งของบิดามารดาที่ต้องการให้เธอแต่งงานกับท่านชายก้องซึ่งเป็นผู้ชายที่ร่ำรวยและฐานะสูงหรือสวามี บุตรชายของเจ้าหนี เพราะหญิงแก้วรู้ตัวเองเป็นอย่างดีว่าตัวเองรักพี่ระ ถึงแม้ว่าพี่ระไม่ได้ร่ำรวยเท่ากับท่านชายก้องและสุธี ดังตัวอย่างต่อไปนี้

หญิงแก้ว : “หญิงขอร้องเพคะท่านพ่อ ทั้งชีวิตที่ผ่านมา หญิงไม่เคยทำอะไรขัด

พระทัยท่านพ่อเลยแม้แต่ครั้งเดียว หญิงยอมทำตามที่โดนบงการตลอด

แต่ครั้งนี้ หญิงขอเถอะเพคะ ยังไงหญิงก็จะมีหางแต่งงานกับท่านพี่คะ”

(ดั่งพรหมลิขิตรัก : EP.17 [1/6])

จากตัวอย่างข้างต้น สามารถเห็นถึงภาพแทนหญิงไทยที่เป็นบุตรสาวที่ฝ่าฝืนคำสั่งของผู้ใหญ่ ภาพแทนนี้เสนอจากคำพูดของคนที่เป็นบุตรสาวต่อรองคำสั่งของบิดามารดาที่ต้องการให้บุตรสาวแต่งงานกับผู้ชายที่บุตรสาวไม่รัก การประกอบสร้างภาพแทนนี้เกิดขึ้นจากสังคมอดีตเป็นสังคมคลุมถุงชน ซึ่งผู้ใหญ่จะเป็นคนที่หาคู่รักและจัดการ

สมรสให้บุตรหลาน บุตรหลานไม่มีสิทธิโต้แย้งได้ แต่เนื่องจากสังคมเปลี่ยนแปลง การหาคู่รักและการสมรสกลายเป็นเรื่องของตัวเองบุตรหลานเอง

ภาพแทนหญิงไทยที่เป็นบุตรสาวฝ่าฝืนคำสั่งของผู้ใหญ่ที่แสดงจากตัวละครในสังคมปัจจุบันในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 ได้แก่ โรสในละครเรื่อง *ดั่งพรหมลิขิตรัก* และโอบอลในละครเรื่อง *ลิขิตแห่งจันทร์* ดังตัวอย่างในละคร *ลิขิตแห่งจันทร์* กล่าวถึง โอบอลเป็นหญิงสาวในสังคมปัจจุบัน และทำงานเป็นตำรวจ เนื่องจากมารดาคิดว่างานของโอบอลอันตรายมาก จึงขอให้โอบอลลาออกจากงานหลายครั้ง แต่โอบอลไม่ยอม และครั้งหนึ่งที่โอบอลได้รับบาดเจ็บจากการทำงาน ยิ่งทำให้มารดาต้องการให้โอบอลลาออกจากงาน แต่โอบอลยังไม่ยอม เพราะว่าตัวเองชอบงานนี้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

คุณแม่ของโอบอล : “ที่จริงจะเป็นลมนะ มีลูกสาวกับเขาอยู่คนหนึ่ง ก็หัวเราะหัวอย่างกับลูกชาย ล่าออกเถอะ ขึ้นอยู่อย่างนี้นะ ชายไม่ออกแน่ ๆ คุณ”

โอบอล : “ไม่ ไม่เห็นจะเกี่ยวกันเลยนะแม่ ปอลไม่ล่าออกเด็ดขาด พ่อ พ่อช่วยหนูด้วย”

(ลิขิตแห่งจันทร์: EP.1 [4/8])

จากตัวอย่างข้างต้น สามารถเห็นถึงภาพแทนหญิงไทยที่เป็นบุตรสาวในสังคมปัจจุบันเป็นผู้ที่ฝ่าฝืนคำสั่งของผู้ใหญ่ ภาพแทนนี้เสนอจากคำคัดค้านของบุตรสาวที่ไม่ต้องการลาออกจากงานตามที่คุณใหญ่สั่ง การประกอบสร้างภาพแทนนี้เกิดขึ้นจากในความคิดของผู้ที่เป็นผู้ใหญ่มักอยากให้บุตรหลานที่เป็นหญิงเป็นกุลสตรี เพราะการที่เป็นกุลสตรีสามารถทำให้บุตรหลานได้รับการยอมรับและคำชื่นชมจากคนในสังคม แต่ในสังคมปัจจุบัน ผู้หญิงกลายเป็นผู้ที่มีอิสระมากยิ่งขึ้น พวกเธอมีสิทธิ์ทำตามความคิดของตัวเอง ไม่จำเป็นต้องเป็นกุลสตรีตามที่ผู้ใหญ่คาดหวังก็ได้

3) บุตรหลานที่ทำให้ผู้ใหญ่เป็นห่วง

ภาพแทนหญิงไทยที่เป็นบุตรหลานในสังคมอดีตที่เป็นบุตรหลานทำให้ผู้ใหญ่เป็นห่วง ได้แก่ หญิงแต้วในละครเรื่อง *ดั่งพรหมลิขิตรัก* และประยงค์ในละครเรื่อง *ทวิภพ* ดังตัวอย่างในละคร *ดั่งพรหมลิขิตรัก* กล่าวถึง หญิงแต้วเป็นหญิงสาวในสังคมอดีต หญิงแต้วกับพี่ระรักกันอย่างจริงจัง แต่บิดามารดาของหญิงแต้วไม่ยอมรับพี่ระ เพราะว่าพี่ระมีฐานะยากจน หญิงแต้วจึงหนีออกจากบ้านเพื่ออยู่กับพี่ระ เมื่อบิดามารดารับรู้การตัดสินใจของหญิงแต้วแล้ว ก็ตกลงให้หญิงแต้วคบกับพี่ระ หญิงแต้วจึงรีบขอโทษบิดามารดาที่ตัวเองทำให้สองท่านเสียหน้าและเป็นห่วง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

หญิงแต้ว : “หญิงขอโทษนะเพคะที่ทำให้ท่านพ่อต้องเสียพระทัย หญิงขอโทษนะคะหม่อมแม่”

(ดั่งพรหมลิขิตรัก : EP.19 [2/6])

จากตัวอย่างข้างต้น สามารถเห็นถึงภาพแทนหญิงไทยที่เป็นบุตรสาวเป็นผู้ที่ทำให้บิดามารดาเป็นห่วง ภาพแทนที่กล่าวนี้นำเสนอผ่านคำขอโทษของบุตรสาวต่อบิดามารดาที่ตัวเองหนีออกจากบ้านเพื่ออยู่กับผู้ชายที่ตัวเองรัก จนทำให้บิดามารดาเป็นห่วง การประกอบสร้างภาพแทนนี้เกิดขึ้นจากผู้ที่เป็นบิดามารดามักคาดหวังว่าบุตรสาวจะสมรสกับผู้ชายที่มีฐานะดี ร่ำรวย เพื่อจะได้มีชีวิตสุขสบาย แต่เนื่องจากผู้ที่เป็นบุตรสาวมีความคิดของตัวเอง พวกเธอจึงมีความกล้าหาญเลือกคู่รักด้วยตัวเอง ถึงแม้ว่าจะทำให้บิดามารดาเสียใจหรือเสียชื่อเสียง

ส่วนภาพแทนหญิงไทยที่เป็นบุตรหลานในสังคมปัจจุบันที่ทำให้ผู้ใหญ่เป็นห่วง ได้แก่ โรสในละครเรื่อง

ตั้งพรหมลิขิตรัก และโอบออลในละครเรื่อง ลิขิตแห่งจันทร์ ตั้งตัวอย่างในละคร ลิขิตแห่งจันทร์ โอบออลเป็นตำรวจและทำงานอย่างทุ่มเทมาก ครั้งหนึ่งเมื่อโอบออลเลิกงานแล้วขับมอเตอร์ไซค์กลับบ้าน ระหว่างทางประสบอุบัติเหตุ จนได้รับบาดเจ็บและถูกส่งเข้ารับรักษาตัวในโรงพยาบาล ทำให้บิดามารดาเป็นห่วงมาก มารดาจึงดูด้วยความห่วงใย เนื่องจากไม่ต้องการให้โอบออลเสี่ยงอันตราย ตั้งตัวอย่างต่อไปนี้

คุณแม่ของโอบออล : “แม่สั่งแล้วใช่ไหมว่าเลิกเป็นเด็กแว้นได้แล้ว บุญเท่าไรแล้ว
ไม่ค่อหักตาย”

โอบออล : “แม่ แค่อ่านิตหน่อยเอง ลูกสาวแม่ดวงแข็ง หนักก็เหนียว ไม่ตายง่าย ๆ
หรอกค่ะ”

(ลิขิตแห่งจันทร์ : EP.1 [2/8])

จากตัวอย่างข้างต้น สามารถเห็นถึงภาพแทนหญิงไทยที่เป็นบุตรสาวเป็นผู้ที่ทำให้บิดามารดาเป็นห่วง ภาพแทนนี้เสนอจากคำพูดของมารดาที่บุตรสาวที่ทำเรื่องอันตราย การประกอบสร้างภาพแทนนี้เกิดขึ้นจากในสังคมปัจจุบัน ครอบครัวไทยส่วนใหญ่จะมีบุตรคนเดียว ผู้ใหญ่จึงให้ความสำคัญต่อความปลอดภัยของบุตรเป็นอย่างมาก เมื่อบุตรทำเรื่องอันตราย ผู้ใหญ่ซึ่งเป็นห่วงมาก จึงมักสั่งสอนบุตรเพื่อให้เลิกทำเรื่องอันตรายอีกต่อไป

สรุปได้ว่า ไม่ว่าในสังคมใด ผู้ที่เป็นบุตรมักให้ความสำคัญแก่ความรู้สึกของผู้ใหญ่ พวกเขายอมใช้ชีวิตอยู่ภายใต้การควบคุมของผู้ใหญ่ เชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่ เพื่อแสดงความเคารพและกตัญญูอย่างเต็มที่ แต่เนื่องจากพวกเขาโตขึ้นและมีความคิดของตนเองมากยิ่งขึ้น พวกเขาจะเริ่มฝ่าฝืนคำสั่งของผู้ใหญ่ ถึงแม้ว่าบางครั้งอาจจะทำให้ผู้ใหญ่เป็นห่วง โดยเฉพาะเรื่องการเลือกคู่ชีวิตและประกอบอาชีพที่บุตรสาวกลายเป็นผู้ที่ไม่อยู่ในโอวาทของผู้ใหญ่

1.2 ภาพแทนหญิงไทยที่เป็นภรรยา

จากการศึกษาละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 ได้พบภาพแทนหญิงไทยที่เป็นภรรยาทั้งในสังคมอดีตและสังคมปัจจุบันมีทั้งภรรยาที่เอาใจใส่สามี และภรรยาที่ทำให้สามีเดือดร้อน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ภรรยาที่เอาใจใส่สามี

ภาพแทนหญิงไทยที่เป็นภรรยาเอาใจใส่สามีที่แสดงจากตัวละครอดีตในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 ได้แก่ แม่เทียบ แม่พิกุล ในละครเรื่อง *หมอลวง* บุหลานและไพลิน ในละครเรื่อง *คดีรักข้ามภพ* และคุณหญิงจำปาในละครเรื่อง *บุพเพสันนิวาส* ตั้งตัวอย่างในละคร *หมอลวง* กล่าวถึง แม่เทียบกับแม่พิกุลเป็นหญิงไทยในสังคมอดีต และสองคนต่างเป็นภรรยาของหลวงชำนาญเวช วันหนึ่งแม่เทียบกับแม่พิกุลกำลังเตรียมอาหารเย็นในครัว สองคนต่างพยายามเตรียมอาหารที่หลวงชำนาญเวชชอบและเหมาะสมกับสุขภาพ ตั้งตัวอย่างต่อไปนี้

(แม่เทียบกับแม่พิกุลกำลังเตรียมอาหารในครัว)

หลวงชำนาญเวช : “จะทำแกงอะไรกินกันเย็นนี้”

แม่เทียบ : “คุณพี่ แกงเทโพเจ้าค่ะ ได้น้ำมันยังสด ๆ ของโปรดคุณพี่เลย”

หลวงชำนาญเวช : “แม่เทียบรู้ใจฉัน แต่เห็นที่คงจะต้องหยุดก่อนสักพักนะ ฉันเป็น
ร้อนใน ไม่นึกอยากกินสิ่งใด ขอแต่ข้าวเปล่ากับปลาแห้งแดงโมกข์พอ”

แม่พิกุล : “อ้อฉันตั้งใจจะต้มจืดพริกให้คุณพี่เจ้าค่ะ ช่วยแก้ร้อนใน”

หลวงชำนาญเวช : “ก็ดีเหมือนกัน ขอบใจนะแม่พิกุล”

แม่พิกุล : “เจ้าค่ะ

(หมอลหลวง : EP.1 [1/6])

จากตัวอย่างข้างต้น สามารถเห็นถึงภาพแทนหญิงไทยที่เป็นภรรยาในสังคมอดีตเป็นผู้ที่เอาใจใส่สามี ภาพแทนนี้เสนอจากพฤติกรรมของผู้ที่เป็นภรรยาที่เตรียมอาหารต่าง ๆ ให้สามี การประกอบสร้างภาพแทนนี้เกิดขึ้นจากในสังคมอดีต ผู้ชายสามารถมีภรรยาหลายคน จนทำให้ผู้ที่เป็นภรรยาต้องเอาใจใส่สามีเพื่อจะได้รับความสนใจและความรักจากสามี อีกประการหนึ่ง ในสังคมอดีต ผู้หญิงส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ครอบครัว ทำหน้าที่เป็นแม่บ้านแม่เรือน

ส่วนภาพแทนหญิงไทยที่เป็นภรรยาในสังคมปัจจุบันที่เอาใจใส่สามีที่แสดงจากตัวละครปัจจุบันในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 ได้แก่ บัว ในละครเรื่อง *ดั่งพรหมลิขิตรัก* และคุณหญิงอัญชลี ในละครเรื่อง *ลิขิตแห่งจันทร์* ดังตัวอย่างในละคร *ดั่งพรหมลิขิตรัก* กล่าวถึง ในสังคมปัจจุบัน สามีของบัวถูกรถชนได้รับบาดเจ็บสาหัส เมื่อสามีของบัวกำลังรับการรักษาในห้องฉุกเฉิน บัวร้องไห้ไม่หยุดเพราะเป็นห่วงสามีของตัวเอง และเฝ้าดูแลสามีของตัวเองอย่างตั้งอกตั้งใจจนสามิฟื้นฟู ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ในห้องฉุกเฉิน หมอกำลังพยายามช่วยชีวิตสามีของบัว

หน้าห้องฉุกเฉิน บัวกำลังนั่งร้องไห้อย่างเสียใจ และเพื่อนของโรสนั่งเป็นเพื่อนบัว

เพื่อรอผลการผ่าตัดของสามี

บัวเฝ้ารอหน้าห้องฉุกเฉินอย่างกระวนกระวายใจ เพราะเป็นห่วงสามีและหวังให้

ปลอดภัย

เมื่อสามีออกจากห้องฉุกเฉิน บัวก็เฝ้าดูแลสามีอย่างตั้งใจ)

ภาพที่ 1 บัวเฝ้ารอหน้าห้องฉุกเฉิน

ภาพที่ 2 บัวเฝ้าดูแลสามี

(ดั่งพรหมลิขิตรัก : EP.11 [1/6])

จากตัวอย่างข้างต้น สามารถเห็นถึงภาพแทนหญิงไทยที่เป็นภรรยาในสังคมปัจจุบันเป็นผู้ที่เอาใจใส่สามี ภาพแทนนี้เสนอจากพฤติกรรมของผู้ที่เป็นภรรยาที่ร้องไห้เพราะเป็นห่วงสามีและเฝ้าดูแลสามีที่ได้รับบาดเจ็บอย่างใกล้ชิด การประกอบสร้างภาพแทนนี้เกิดขึ้นจากสังคมปัจจุบันเป็นสังคมระบบเดี่ยวเดี่ยวเมียเดียว สามีภรรยาเป็นผู้ที่พึ่งพาซึ่งกันและกัน

2) ภรรยาที่ทำให้สามีเดือดร้อน

ภาพแทนหญิงไทยที่เป็นภรรยาที่ทำให้สามีเดือดร้อนที่แสดงจากตัวละครอดีตในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 ได้แก่ บุชริน ในละครเรื่อง ตังพรหมลิขิตรัก แม่เทียบ ในละครเรื่อง หมอหลวง บุหลันและไพลิน ในละครเรื่อง *คดีรักข้ามภพ* ดังตัวอย่างในละคร *คดีรักข้ามภพ* กล่าวถึง กนกกับไพลินเป็นสามีภรรยา กัน เนื่องจากกนกมีภรรยาสองคนที่ชื่อ บุหลันและไพลิน ภรรยาสองคนจึงพยายามหาวิธีแย่งชิงความรักจากกนก ครั้งหนึ่งที่ไพลินวางยา มารดาของกนกเพื่อใส่ร้ายบุหลัน หวังให้มารดาของกนกไล่บุหลันออกจากบ้าน แต่เมื่อกนกรู้ว่าไพลินเป็นคนวางยาทำ ให้มารดาของตนป่วย กนกจึงโกรธมากและดุด่าไพลินอย่างรุนแรง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

กนก : “นี่หล่อนกล้าดียังไงถึงวางยาทำร้ายคุณแม่”

ไพลิน : “ใครมันมาใส่โคล้ให้คุณที่คิดว่าฉันทำเจ้าคะ”

กนก : “ฉันมีพยานว่านางกลอย คนของหล่อนมีส่วนรู้เห็นวางยาหวังให้คุณแม่ป่วย แล้วพานโทษให้คุณบุหลัน แผนการเช่นนี้ ถ้าไม่ใช่หล่อนแล้วจะเป็นใคร”

(*คดีรักข้ามภพ : EP.3*)

จากตัวอย่างข้างต้น สามารถเห็นถึงภาพแทนหญิงไทยที่เป็นภรรยาในสังคมอดีตเป็นผู้ที่สร้างปัญหาจน ทำให้สามีเดือดร้อน ภาพแทนนี้เสนอจากท่าทางโกรธของสามีที่รู้ภรรยาของตัวเองทำร้ายมารดาของตัวเอง การ ประกอบสร้างภาพแทนนี้เกิดขึ้นจากในสังคมอดีต ผู้ชายสามารถมีภรรยาหลายคน จนทำให้ผู้ที่เป็ภรรยาคิดหาวิธี แย่งชิงความรักจากสามีเพื่อทำให้ตัวเองมีฐานะที่ดีกว่าและมีความรักมากกว่าคนอื่น บางคนอาจหาวิธีที่เลวร้ายมากจน ทำให้สามีเดือดร้อนและโกรธ

ภาพแทนหญิงไทยที่เป็นภรรยาทำให้สามีเดือดร้อนที่แสดงจากตัวละครในสังคมปัจจุบันในละครข้าม ภพ พ.ศ. 2551-2566 คือ คุณหญิงอัญชลี ในละคร *ลิขิตแห่งจันทร์* คุณหญิงอัญชลีบังคับให้บุตรสาวที่ชื่อโอบอล ลาออกจากงาน โอบอลจึงไปขอความช่วยเหลือจากบิดา ทำให้ดำรงที่เป็นทั้งสามีและบิดาร้อนใจมากที่สุดที่เป็นภรรยาและ บุตรสาวขัดแย้งกันรุนแรง และคุณหญิงอัญชลียังทำลายสิ่งของสำคัญของโอบอล จนทำให้โอบอลได้รับบาดเจ็บ ดำรง จึงเดือดร้อนมากที่สุดที่ภรรยากับบุตรมีความขัดแย้งอย่างรุนแรง ดังตัวอย่างในละคร *ลิขิตแห่งจันทร์* กล่าวถึง ดำรงกับ คุณหญิงอัญชลีเป็นสามีภรรยา กัน เนื่องจากคุณหญิงอัญชลีต้องให้โอบอลเลิกคิดข้ามภพไปสังคมอดีต จึงทำลายต่อ รูปภาพที่สามารถนำโอบอลไปถึงสังคมอดีต แต่บังเอิญทำร้ายโอบอลจนเลือดออก ดำรงโกรธมากที่สุดที่เห็นภรรยาทำ รุนแรงต่อบุตรสาวจึงตำหนิหญิงอัญชลีอย่างรุนแรง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(*คุณหญิงอัญชลีกำลังนำมิดไปทำลายกับรูปภาพ*)

ดำรง : “คุณหญิง พอแล้วครับ คุณหญิง”

โอบอล : “แม่ แม่”

คุณหญิงอัญชลี : “ปอล ปล่อยแม่”

(*โอบอลถูกมิดที่คุณหญิงอัญชลีถืออยู่บาดโดยบังเอิญ จนเลือดออก*)

ดำรง : “โอบอล พอเถอะคุณ รูปนั้นหรือว่าคุณกันแน่ที่ทำร้ายลูก”

(*ลิขิตแห่งจันทร์ : EP.15 [5/8]*)

จากตัวอย่างข้างต้น สามารถเห็นถึงภาพแทนหญิงไทยที่เป็นภรรยาที่ทำให้สามีเดือดร้อน ภาพแทนนี้ เสนอจากการดำเนินของสามีเมื่อเห็นภรรยาทำร้ายบุตรสาว การประกอบสร้างภาพแทนนี้เกิดขึ้นจากความแตกต่างกัน ระหว่างสามีกับภรรยาในด้านวิธีแสดงความรักต่อบุตร ถึงแม้ว่าผู้ที่เป็นภรรยาอาจเป็นผู้มีหน้าที่อบรมสั่งสอนบุตร แต่เมื่อภรรยาทำร้ายบุตร ผู้ที่เป็นสามีจะรู้สึกไม่พอใจและโกรธภรรยาเป็นอย่างยิ่ง

สรุปได้ว่า ภรรยาเป็นผู้ที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดที่สุดกับผู้ที่เป็นสามี พฤติกรรมต่าง ๆ ของภรรยาต่างก็มีอิทธิพลต่อสามี ในสังคมอดีต ผู้ชายสามารถมีภรรยาหลายคน ภรรยาที่ดีจะได้รับความรักจากสามีมากกว่าภรรยาคนอื่น ๆ และในสังคมปัจจุบัน ผู้ชายสามารถมีภรรยาเพียงคนเดียว ภรรยาที่ดีจะทำให้สามีได้ใช้ชีวิตอย่างมีความสุข ดังนั้น ไม่ว่าจะในสังคมอดีตหรือสังคมปัจจุบัน ผู้ที่เป็นภรรยามีบทบาทสำคัญในชีวิตของสามี

1.3 ภาพแทนหญิงไทยที่เป็นมารดา

จากการศึกษาละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 ได้พบภาพแทนหญิงไทยที่เป็นมารดาทั้งในสังคมอดีตและสังคมปัจจุบันมีทั้งมารดาที่เอาใจใส่บุตร เข้าใจความคิดและพฤติกรรมของบุตร และมารดาที่บังคับให้บุตรทำตามความคิดของตัวเอง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) มารดาที่เอาใจใส่บุตรและเข้าใจความคิดและพฤติกรรมของบุตร

ภาพแทนหญิงไทยที่เป็นมารดาเอาใจใส่บุตรและเข้าใจความคิดและพฤติกรรมของบุตรที่แสดงจากตัวละครอดีตในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 ได้แก่ คุณมว ในละครเรื่อง *คดีรักข้ามภพ* บุชริน หม่อมประภา ทินวงศ์ ในละครเรื่อง *ดั่งพรหมลิขิตรัก* ดวงเดือน ในละครเรื่อง *ลิขิตแห่งจันทร์* และคุณหญิงแสร้ ในละครเรื่อง *ทวิภพ* แม่เทียบ แม่พิกุล ในละครเรื่อง *หมอลวง* ดังตัวอย่าง ในละคร *ทวิภพ* ได้กล่าวถึง หลวงเทพกับคุณหญิงแสร้เป็นคนสมัยรัชกาลที่ 5 และหลวงเทพเป็นบุตรชายของคุณหญิงแสร้ หลวงเทพช่วยงานราชการกับเจ้าคุณวิศาลเสมอ และมณีเป็นตัวละครสมัยใหม่ที่ข้ามภพไปใช้ชีวิตในสังคมอดีต เนื่องจากมณีเป็นหญิงสาวที่รู้ภาษาต่างประเทศหลายภาษา หลวงเทพจึงต้องการให้มณีช่วยงานราชการด้วย ถึงแม้ว่าคุณหญิงแสร้ไม่เห็นด้วยเท่าไร เพราะในสมัยอดีต คนที่เป็นผู้หญิงไม่ควรยุ่งเรื่องราชการเป็นอันขาด แต่เนื่องจากหลวงเทพพูดอย่างมีเหตุมีผล คุณหญิงแสร้จึงยอมรับให้หลวงเทพทำตามความต้องการของตัวเอง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

หลวงเทพ : “กระผมเชิญเจ้าคุณวิศาลท่านมาขอรับ กระผมยังไม่ไต่กราบเรียนคุณแม่ เพราะพึ่งพูดกับแม่มณี เจ้าคุณวิศาลกับกระผมมีข้อราชการที่ต้องปรึกษากัน แม่มณีรู้ข้อราชการนั้นขอรับ”

คุณหญิงแสร้ : “เหย”

หลวงเทพ : “กระผมอยากให้เจ้าคุณท่านมาฟังเองขอรับ”

คุณหญิงแสร้ : “แล้วจะเรียนท่านว่าอย่างไร ผู้หญิงยิ่งเรือจะรู้ข้อราชการได้อย่างไร”

หลวงเทพ : “คิดจะกราบเรียนท่านว่าเป็นน้อง อย่างอื่นปล่อยให้สงสัยไปนะขอรับ”

คุณหญิงแสร้ : “ถึงเป็นน้อง หากความสำคัญข้อราชการ ไม่ใช่เรื่องนำมาพูดได้ง่าย ๆ”

หลวงเทพ : “ถ้ากราบเรียนท่านว่ารู้ทั้งภาษาอังกฤษและฝรั่งเศส ท่านจะเข้าใจเอง

ขอรับ”

(ถึงแม้ว่าคุณหญิงแสร้งก็ยังไม่สบายใจอยู่ดี แต่ก็ยังให้คุณหลวงเทพทำตามความคิด)

(ทวิภพ : EP.8)

จากตัวอย่างข้างต้น สามารถเห็นถึงภาพแทนหญิงที่เป็นมารดาเป็นผู้ที่เข้าใจความคิดและพฤติกรรมของบุตร ภาพแทนดังกล่าวนี้นำเสนอผ่านพฤติกรรมการณ์อนุญาตของมารดาให้บุตรของตนเองนำผู้หญิงไปช่วยงานราชการ การประกอบสร้างภาพแทนนี้เกิดขึ้นจากในสังคมอดีต พื้นที่ของผู้หญิงมักจะอยู่ในครอบครัว สถานภาพของพวกเธอมักเป็นแม่บ้านแม่เรือน งานหลักของพวกเธอจึงเป็นงานบ้านต่าง ๆ ไม่มีสิทธิ์และไม่มีอำนาจที่จะเข้าร่วมเรื่องเกี่ยวกับงานราชการ

ส่วนภาพแทนหญิงไทยที่เป็นมารดาเอาใจใส่และเข้าใจความคิดของบุตรที่แสดงจากตัวละครปัจจุบันในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 ได้แก่ คุณหญิงอัญชลี ในละครเรื่อง *ลิขิตแห่งจันทร์* และบัว ในละครเรื่อง *ดั่งพรหมลิขิตรัก* ดังตัวอย่างในละคร *ลิขิตแห่งจันทร์* กล่าวถึง โอปอลเป็นหญิงสาวในสังคมปัจจุบัน และสามารถข้ามภพได้ด้วยรูปภาพโบราณบานหนึ่ง ตอนแรกมารดาของโอปอลไม่อนุญาตให้โอปอลเก็บรูปภาพโบราณนั้นไว้ พยายามหาวิธีทำลายรูปภาพนั้น แต่เนื่องจากเห็นใจความทุกข์ทรมานที่โอปอลต้องอยู่ห่างกับชายที่รัก มารดาของโอปอลจึงเห็นใจและเข้าใจกับพฤติกรรมของโอปอลที่ต้องการใช้รูปภาพนั้นข้ามภพไปพบคนที่รัก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

โอปอล : “พ่อคะ แม่ อย่า...นี่มันเกิดอะไรขึ้นคะ”

คุณหญิงอัญชลี : “แม่ขอโทษที่เมื่อวันนั้นแม่ทำร้ายจิตใจปอล ถ้าคืนนี้ มันจะเป็นคืนสุดท้ายที่ปาฏิหาริย์จะเกิดขึ้นจริงอย่างที่ลูกเชื่อ แม่สัญญาว่าแม่จะไม่ขัดขวางอีก เอรูบออกมาตั้งไว้นอก จะได้ถูกแสงจันทร์ ตีกว่าตั้งไว้ในห้องลูก”

โอปอล : “แม่คะ พ่อคะ”

(โอปอลร้องไห้และวิ่งไปกอดบิดามารดา)

(ลิขิตแห่งจันทร์ : EP.16 [2/4])

จากตัวอย่างข้างต้น สามารถเห็นถึงภาพแทนหญิงในสังคมปัจจุบันที่เป็นมารดาที่เป็นผู้เข้าใจความคิดและพฤติกรรมของบุตรหลาน ภาพแทนนี้เสนอจากพฤติกรรมของผู้ที่เป็นมารดาไม่ขัดขวางบุตรสาวข้ามภพด้วยรูปภาพมหัศจรรย์ การประกอบสร้างภาพแทนนี้เกิดขึ้นจากความรักที่ผู้ที่เป็นบิดามารดามีต่อบุตร เมื่อบุตรตกอยู่ในห้วงของความทุกข์ ผู้ที่เป็นมารดามักรู้สึกเสียใจมากกว่าบุตร พวกเขากลายเป็นกลุ่มที่ยอมถอยหลัง ให้ความเข้าใจต่อความคิดและพฤติกรรมของบุตร เพื่อให้บุตรมีความสุข

2) มารดาที่บังคับให้บุตรทำตามความคิดของตนเอง

ภาพแทนหญิงไทยที่เป็นมารดาบังคับให้บุตรทำตามความคิดของตนเองที่แสดงจากตัวละครในสังคมอดีตในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 ได้แก่ บุชริน หม่อมประภา ทินวงศ์ หม่อมเจ้าหญิงแพรวพรรณราย ในละครเรื่อง *ดั่งพรหมลิขิตรัก* หม่อมประภา ทินวงศ์เป็นมารดาของหญิงแก้ว เนื่องจากบิดาของหญิงแก้วมีหนี้สิน บิดากับมารดาของหญิงแก้วต้องการให้หญิงแก้วสมรสกับลูกชายของเจ้าหนี้หรือท่านชายก้องที่มีฐานะสูงและร่ำรวย แต่หญิงแก้วไม่ยอม เพราะว่ามีใจรักให้ผู้ชายที่ชื่อพีระ แต่บิดามารดาของหญิงแก้วไม่ยอมรับพีระ เพราะพีระเป็นคนที่ไม่มียศ

และฐานะ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

คุณแม่ของหญิงแก้ว : “ไม่มีทาง แม่ไม่มีทางยอมรับไต่ป่าวกันครวคนนั้นหรอก”

คุณพ่อของหญิงแก้ว : “บ้าไปแล้วหรือไง ลูกเสียสติไปแล้วหรือถึงไปคว่าอายป่าว
นั้น”

หญิงแก้ว : “ทำไมละคะ เสียดจ้ะซุบเสียดคุณพี่ระเหมือนหลานคนหนึ่ง ส่งไปเรียน
เมืองนอก จนกลับมาทำหน้าที่การงานที่ดี”

คุณแม่ของหญิงแก้ว : “ต่อให้ภายนอกดูดีแค่ไหน แต่ข้างในก็แค่ตะกั่ว จะมาล้าทอง
เนื้อแท้อย่างท่านชายได้ยังไง”

หญิงแก้ว : “แต่ว่าคุณพี่ระเขาเป็นคนดีนะคะ หม่อมแม่ก็เห็นว่าคุณพี่ระคอย
ช่วยเหลือหญิงมาโดยตลอด”

คุณพ่อของหญิงแก้ว : “ดียังไง ฉันทก็ไม่สน”

(ดั่งพรหมลิขิตรัก : EP.17 [1/6])

จากตัวอย่างข้างต้น สามารถเห็นถึงภาพแทนหญิงไทยที่เป็นมารดาในสังคมอดีตเป็นผู้ที่บังคับบุตรให้ทำตามคำสั่งของตัวเอง ภาพแทนดังกล่าวนี้นำเสนอจากคำพูดของตัวละครที่เป็นมารดาที่บังคับให้บุตรเลิกยุ่งเกี่ยวกับผู้ชายที่ไม่มีฐานะ ต้องไปคบและสมรสกับผู้ชายที่มีฐานะสูงและร่ำรวย การประกอบสร้างภาพแทนนี้เกิดขึ้นจากสังคมอดีตเป็นสังคมที่คลุมถุงชน ผู้ที่เป็นบิดามารดาเป็นคนที่หาคู่รักและจัดการเรื่องสมรสของบุตร บุตรไม่มีสิทธิ์เลือกเอง

ส่วนภาพแทนหญิงไทยที่เป็นมารดาบังคับให้บุตรทำตามคำสั่งของตัวเองที่แสดงจากตัวละครปัจจุบัน ในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 ได้แก่ คุณหญิงอัญชลี ในละครเรื่อง ลิขิตแห่งจันทร์ บัว ในละครเรื่อง ดั่งพรหมลิขิตรัก ดังตัวอย่างในละคร ลิขิตแห่งจันทร์ กล่าวถึง โอปอลเป็นหญิงสาวในสังคมปัจจุบัน และได้ข้ามภพไปสังคมอดีตด้วยรูปภาพบานหนึ่ง เมื่อโอปอลข้ามภพกลับมาถึงสังคมปัจจุบัน และเล่าให้เพื่อนสนิทว่าตัวเองสามารถข้ามภพได้ด้วยรูปภาพนั้น แต่มารดาแอบได้ยินและส่งให้คนรับใช้เอารูปภาพนั้นไปเผา บังคับให้โอปอลต้องอยู่กับตน เลิกคิดเรื่องข้ามภพต่อไป ดังตัวอย่างต่อไปนี้

คุณหญิงอัญชลี : “ไปเอาลงมา เร็ว”

โอปอล : “แม่คะ”

คุณหญิงอัญชลี : “ปอลหยุดนะ”

คุณหญิงอัญชลี : “เราลงไปอีก ฉันทบอกว่าเราดำน้ำมันลงไปอีก”

โอปอล : “แม่ แม่คะ แม่ก็เห็นแล้วว่ารูปนี้มันทำให้หนูกับดวงแก้วสลัดกันได้จริง ๆ
แม่ก็เห็นกับตาแล้วไม่ใช่หรือ”

คุณหญิงอัญชลี : “ปอล แม่จะไม่ให้รูปปีศาจอยู่ในบ้านเราเด็ดขาดนะ”

[...]

โอปอล : “แม่คะ อย่าเลยนะคะ มิติเวลาปิดไปแล้ว หนูข้ามภพกลับไปอีกไม่ได้แล้ว
คะแม่”

[...]

คุณหญิงอัญชลี : “มันสำคัญมากใช้ไหม”

(คุณหญิงอัญชลีนำมาคิดไปทำลายรูปภาพ แต่กลับทำให้โอบอลได้รับบาดเจ็บ)

(ลิขิตแห่งจันทร์ : EP.17 [1/6])

จากตัวอย่างข้างต้น สามารถเห็นถึงภาพแทนหญิงที่เป็นมารดาในสังคมปัจจุบันเป็นผู้ที่บังคับให้บุตรหลานทำตามความคิดของตัวเอง ภาพแทนนี้เสนอจากพฤติกรรมของผู้ที่เป็นมารดาทำลายของรักของบุตรและห้ามบุตรขัดขืน การประกอบสร้างภาพแทนนี้เกิดขึ้นจากความเป็นห่วงของมารดาที่มีต่อบุตร โดยเฉพาะมารดาที่มีบุตรคนเดียว มักจะให้ความสำคัญแก่บุตรเป็นอย่างยิ่ง ไม่ต้องการให้บุตรห่างจากตัวเอง

ภาพแทนของมารดาที่แสดงจากตัวละคร คุณหญิงอัญชลี มีทั้งเอาใจใส่บุตรและบังคับให้บุตรทำตามความคิดของตัวเองเกิดจากผู้ที่เป็นมารดาที่มีความหวังดีต่อบุตร สรุปได้ว่า ผู้ที่เป็นมารดาต่างก็ให้ความสำคัญแก่บุตรหลาน พวกเขาพยายามเอาใจใส่ดูแลบุตรหลาน เข้าใจความคิดและพฤติกรรมของบุตรหลาน เพื่อให้บุตรหลานสามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข ถึงแม้ว่ามารดาบางคนอาจจะบังคับให้บุตรทำตามความคิดของตัวเอง และทำให้บุตรหลานรู้สึกอึดอัด แต่วัตถุประสงค์ของพวกเขาคือการให้บุตรมีชีวิตที่สุขสบายและอนาคตที่ราบรื่น

1.4 ภาพแทนหญิงไทยที่เป็นหญิงโสด

จากการศึกษาละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 ได้พบภาพแทนหญิงไทยที่เป็นหญิงโสดทั้งในสังคมอดีตและสังคมปัจจุบันต่างเป็นหญิงโสดที่มีความเมตตาและเรียบร้อย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) หญิงโสดที่มีความเมตตา

ภาพแทนหญิงไทยที่เป็นหญิงโสดที่มีความเมตตาที่แสดงจากตัวละครในสังคมอดีตในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 ได้แก่ ประยงค์ ในละครเรื่อง *ทวิภพ* การะเกด ในละครเรื่อง *ดั่งพรหมลิขิตรัก* และดวงแก้ว ในละครเรื่อง *ลิขิตรักข้ามภพ* ดังตัวอย่างในละคร *ลิขิตแห่งจันทร์* ได้กล่าวถึง ดวงแก้ว เป็นหญิงสาวในสังคมอดีต ครั้งหนึ่งเธอไปซื้อของที่ตลาดกับบ่าวที่ชื่อพลับ ระหว่างทางกลับบ้าน ดวงแก้วได้เจอผู้ชายคนหนึ่งนอนหมดสติอยู่บนพื้น ถึงแม้ว่าตัวเองไม่รู้จักผู้ชายคนนั้น แต่ดวงแก้วยังรีบสั่งให้พลับไปตามคนมาช่วย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(ดวงแก้วกำลังเดินทางกลับบ้าน)

ดวงแก้ว : “พี่พลับ ผู้ใดกันนอนอยู่ตรงนั้น

(ดวงแก้วอยากเดินเข้าไปใกล้ผู้ที่นอนบนพื้นเพื่อดูให้ละเอียด)

พลับ : “คุณหนูเจ้าคะ อย่าเจ้าคะ เป็นผู้ใดก็ไม่รู้ เลี่ยงกลับเรือนทางอื่นเถอะเจ้าคะ

ดวงแก้ว : “จะปล่อยให้นอนหมดสติอย่างนั้นฤ เข้าไปดูเสียหน่อยจะเป็นอะไรไป ไปเถอะ

(ดวงแก้วเดินเข้าไปใกล้ผู้ที่นอนบนพื้นอย่างช้า ๆ)

ดวงแก้ว : “พี่ชาย พี่ชาย พี่ เร่งตามคนมาช่วยเถอะ ไปเถอะ ชื่นช้า ๆ พี่ชายท่าน

นั้นเป็นไรไป จะเป็นบาปติดตัวเสียเปล่า ไปเถอะ

(ลิขิตแห่งจันทร์ : EP.1 [6/8])

จากตัวอย่างข้างต้น สามารถเห็นถึงภาพแทนหญิงไทยที่เป็นหญิงโสดในสังคมอดีตเป็นผู้หญิงที่มีความเมตตา ภาพแทนนี้เสนอจากพฤติกรรมที่พยายามช่วยชีวิตคนอื่นของตัวละคร การประกอบสร้างภาพแทนนี้เกิดขึ้น

จากในสังคมอดีต ผู้หญิงมักถูกคาดหวังว่าเป็นผู้ที่มีคุณธรรม มีความเมตตา และพวกเขปฏิบัติตัวเองตามความคาดหวังของคนในสังคมอย่างเข้มงวดด้วย เพราะพวกเขเชื่อว่า ผู้ที่มีคุณธรรมและมีความเมตตาจะได้รับการยอมรับจากคนในสังคมมากยิ่งขึ้น

ภาพแทนหญิงไทยที่เป็นหญิงโสเภณีที่มีความเมตตาที่แสดงจากตัวละครในสังคมปัจจุบันในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 ได้แก่ พัชรเพ็ญ ในละครเรื่อง *สุฝุ่นนิรันดร* มณี ในละครเรื่อง *ทวิภพ* โรส ในละครเรื่อง *ดั่งพรหมลิขิตรัก* เกศสุรางค์ ในละครเรื่อง *บุพเพสันนิวาส* โอปอล ในละครเรื่อง *ลิขิตแห่งจันทร์* พิษญา ในละครเรื่อง *คดีรักข้ามภพ* และบัว ในละครเรื่อง *หมอลวง* ดังตัวอย่างในละคร *ดั่งพรหมลิขิตรัก* กล่าวถึง โรส เป็นหญิงสาวในสังคมปัจจุบัน และเมื่อเธอข้ามภพไปสังคมอดีตด้วยนวนิยายเล่มหนึ่ง เธอได้รู้จักเพื่อนหลายคน และเมื่อเพื่อนที่ชื่อพีระ เขากำลังมีปัญหาในเรื่องงานแต่งงานของตัวเอง โรสก็ยินดีเสนอความช่วยเหลือที่จะช่วยจัดงานแต่งงานของพีระเพื่อให้พีระไม่ต้องเสียเงินมากมายแต่ได้งานแต่งงานที่หรูหราและสวยงาม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

พีระ : “ผมอยากจัดงานแต่งงานด้วยเงินที่ผมเก็บหอมรอมริบมา แต่ก็กลัวจะไม่สมฐานะคุณหญิง”

โรส : “ฉันมีไอเดียเรื่องงานแต่งงานค่ะ งานหรูหรา งบประมาณเยอะเป่า ถ้าคุณพีระสนใจ ฉันจะเป็น wedding planner ให้เองค่ะ”

[...]

โรส : “ชุดที่แขกใส่มาในงานให้แต่งตามที่คุณต้องการนะคะ จะได้เข้ากับเจ้าบ่าวและเจ้าสาว เดี่ยวฉันจะวาดรูปและออกแบบชุดให้คุณค่ะ ฉันมั่นใจว่างานนี้จะต้องเวอร์วังอลังการ ราคาเยี่ยมเยา แล้วก็เป็นที่พูดถึงทั่วทั้งพระนครอย่างแน่นอนค่ะ”

(ดั่งพรหมลิขิตรัก : EP.19 [3/6])

จากตัวอย่างข้างต้น สามารถเห็นถึงภาพแทนหญิงไทยที่เป็นหญิงโสเภณีในสังคมปัจจุบันเป็นผู้หญิงที่มีความเมตตา ภาพแทนนี้เสนอจากคำรับปากและพฤติกรรมของหญิงโสเภณีที่ช่วยงานแต่งงานของเพื่อน การประกอบสร้างภาพแทนนี้เกิดขึ้นจากผู้หญิงในสังคมปัจจุบันเป็นกลุ่มคนที่มีความรู้ความสามารถ พวกเธอมีความสามารถในการจัดเรื่องต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน และเป็นกลุ่มคนที่เต็มใจช่วยคนอื่นโดยเฉพาะผู้ที่เป็เพื่อนกัน

2) หญิงโสเภณีที่เรียบร้อย

ภาพแทนหญิงไทยที่เป็นหญิงโสเภณีที่เรียบร้อยที่แสดงจากตัวละครในสังคมอดีตในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 ได้แก่ ประยงค์ ในละครเรื่อง *ทวิภพ* การะเกด หญิงแค้น ในละครเรื่อง *ดั่งพรหมลิขิตรัก* แม่หญิงจันทร์วาด แม่มะลิ ในละครเรื่อง *บุพเพสันนิวาส* และดวงแก้ว ในละครเรื่อง *ลิขิตแห่งจันทร์* ดังตัวอย่างในละคร *บุพเพสันนิวาส* ได้กล่าวถึง เมื่อเกศสุรางค์ย้อนเวลาไปเข้าร่างของแม่การะเกด เธอไม่รู้จะแต่งตัวอย่างไร บ่าวที่ชื่อผินและแยมเตือนแม่การะเกดหรือเกศสุรางค์ว่าต้องแต่งตัวเรียบร้อย การใช้ผ้าแยกใช้ แต่ละชิ้นแตกต่างกัน ไม่ใช่รวมกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

แม่การะเกด : “โอโฮ เอาไปทั้งหมดนี้เลยเนี่ยนะ”

ผิน : “ผินนี้ไว้มัดเจ้าค่ะ ผินนี้ไว้ห่ม ผินนี้ไว้อาบ” นางผินจัดแจงกองผ้าวางซ้อน

แล้วเดินออกจากห้องไป ส่วนนางแยมน์วาลไปและผ้าพิมพ์ลายสีเข้ม
ออกมาวางไว้บนเตียงก่อนจะคว่ำกลองไม้ที่ใส่ผอบหลายใบอยู่ด้านใน

(บุพเพสันนิวาส : EP.2 [5/9])

จากตัวอย่างข้างต้น สามารถเห็นถึงภาพแทนหญิงโสัดในสังคมอดีตเป็นหญิงที่เรียบร้อย ภาพแทนที่กล่าวนี้นำเสนอผ่านการแต่งตัวของผู้หญิงในสมัยอยุธยา ซึ่งต้องมีชั้นตอนที่ซับซ้อน มีผืนผ้าหลากหลาย เช่น ผืนไว้มัด ผืนไว้ห่ม ผืนไว้อาบ และสไบ เป็นต้น การประกอบสร้างภาพแทนนี้เกิดขึ้นจากในสังคมอดีต การแต่งตัวไม่ค่อยสะดวกเท่าไร ส่วนใหญ่จะใช้ผืนผ้ามาห่มหุ้ม จึงเกิดความลำบากในการแต่งตัว โดยเฉพาะผู้หญิงที่ต้องใช้ผ้าหลาย ๆ ผืน การแต่งตัวเรียบร้อยไม่เพียงแต่ทำให้คนอื่นชื่นชม ยังสามารถทำให้ตัวเองดูสวยงามมากยิ่งขึ้นด้วย

ส่วนภาพแทนหญิงที่เป็นหญิงโสัดที่เรียบร้อยที่แสดงจากตัวละครในสังคมปัจจุบันในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 ได้แก่ พัชร์เพ็ญ ในละครเรื่อง *สุฝุ่นนิรันดร* มณี ในละครเรื่อง *ทวิภพ* โรส ในละครเรื่อง *ดั่งพรหมลิขิตรัก* การะเกด ในละครเรื่อง *บุพเพสันนิวาส* ลูกจัน ในละครเรื่อง *หัวใจรักข้ามภพ* โอปอล ในละครเรื่อง *ลิขิตแห่งจันทร์* พิษญา ในละครเรื่อง *คดีรักข้ามภพ* และบัว ในละครเรื่อง *หมอลวง* ดังตัวอย่างในละคร *ทวิภพ* กล่าวถึง มณี เป็นหญิงสาวในสังคมปัจจุบัน และข้ามภพไปถึงสังคมอดีตได้ด้วยกระจกมหัศจรรย์บานหนึ่ง ครั้งหนึ่งที่มณีข้ามภพไปในสังคมอดีต ได้พบคุณหญิงแสร้ซึ่งเป็นมารดาของท่านหลวงเทพในห้วงนอนของหลวงเทพ สองคนต่างก็ตกใจ แต่มณีก็ยังไม่พยายามทำตัวเรียบร้อยทั้งการกระทำและคำพูดจา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

มณี : “ท่าน คุณแม่ คุณหญิงแสร้”

(มณีรีบนั่งลงและไหว้คุณหญิงแสร้อย่างเรียบร้อย)

คุณหญิงแสร้ : “หล่อนเป็นใคร”

มณี : “ท่านเจ้าคุณ คุณหลวงไม่ได้เล่าให้ฟังหรือเจ้าคะ”

คุณหญิงแสร้ : “ถาม อย่าย้อน”

มณี : “มิได้เจ้าคะ เพียงแต่ว่าเมื่อจะได้ไม่ต้องเล่าซ้ำ”

[...]

(คุณหญิงแสร้ นั่งอยู่บนเตียง มณีคุกเข่าห่างไกลตัวคุณหญิงแสร้)

คุณหญิงแสร้ : “ไหน มาใกล้ ๆ สิ”

(มณีรีบขยับตัวเข้าใกล้คุณหญิงแสร้ และทำตัวเรียบร้อยเพื่อไม่ให้คุณหญิงแสร้

อารมณ์เสีย)

(ทวิภพ : EP.5)

จากตัวอย่างข้างต้น สามารถเห็นถึงภาพแทนหญิงโสัดในสังคมปัจจุบันเป็นหญิงที่เรียบร้อย รู้กาลเทศะ ภาพแทนนี้เสนอจากคำพูดและพฤติกรรมที่เรียบร้อยของหญิงโสัดที่แสดงต่อผู้ใหญ่ การประกอบสร้างภาพแทนนี้เกิดขึ้นจากผู้หญิงในสังคมไทยถูกสั่งสอนให้เป็นกุลสตรีที่มีมารยาทและเรียบร้อยตั้งแต่สังคมอดีตจนถึงสังคมปัจจุบัน พวกเขาเชื่อว่าผู้ที่เรียบร้อยและมีมารยาทจะทำให้คนในสังคมให้ความยอมรับกับตัวเอง

สรุปได้ว่า หญิงโสัดทั้งในสังคมอดีตและสังคมปัจจุบันต่างเป็นกลุ่มที่ให้ความสำคัญแต่คุณธรรม พวกเขาตรงชีวิตตามกฎระเบียบสังคมอย่างเคร่งครัด พยายามทำตัวเรียบร้อยเพื่อให้คนในสังคมยอมรับ และให้ความ

ช่วยเหลือแก่คนอื่นเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับคนในสังคม

ภาพแทนหญิงไทยที่เหมือนกันระหว่างสังคมอดีตและสังคมปัจจุบันสามารถแสดงให้เห็นว่า ความคาดหวังของคนในสังคมที่มีต่อผู้หญิงไม่เคยมีความเปลี่ยนแปลงตั้งแต่สมัยอดีตจนถึงสมัยปัจจุบัน ซึ่งคาดหวังว่าผู้หญิงควรมีความกตัญญู ความเมตตา เป็นกุลสตรีที่ได้รับคำชื่นชมและความยอมรับจากคนอื่น เป็นมารดาที่เอาใจใส่บุตร ทำให้บุตรได้เติบโตอย่างมีความสุข เป็นภรรยาที่รักสามี ช่วยสามีดูแลครอบครัวให้เป็นครอบครัวที่อบอุ่น

2. ภาพแทนหญิงไทยที่แตกต่างระหว่างสังคมอดีตและสังคมปัจจุบัน

ภาพแทนหญิงไทยที่แตกต่างระหว่างสังคมอดีตและสังคมปัจจุบันที่ปรากฏในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 จะเป็นภาพแทนหญิงไทยที่เป็นหญิงโสด ความแตกต่างด้านภาพแทนหญิงไทยที่เป็นหญิงโสดเกิดจากความเปลี่ยนแปลงทางด้านค่านิยมของคนในสังคมที่มีต่อผู้หญิงและสภาพสังคม

2.1 ภาพแทนหญิงไทยที่เป็นหญิงโสดในสังคมอดีต

จากการศึกษาละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 ได้พบภาพแทนหญิงไทยที่เป็นหญิงโสดในสังคมอดีตเป็นผู้ที่มีความสามารถในการทำงานบ้านงานเรือน ภาพแทนนี้มักจะแสดงจากฝีมือการประกอบอาหาร การทำขนม และการเย็บเสื้อผ้า เป็นต้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) หญิงโสดที่มีความสามารถในการทำงานบ้านงานเรือน

ภาพแทนหญิงไทยที่เป็นหญิงโสดมีความสามารถในการทำงานบ้านงานเรือนที่แสดงจากตัวละครในสังคมอดีตในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 ได้แก่ ประยงค์ ในละครเรื่อง *ทวิภพ* การะเกด หญิงแก้ว ในละครเรื่อง *ตั้งพรหมลิขิตรัก* แม่หญิงจันทร์วาด ในละครเรื่อง *บุพเพสันนิวาส* ดวงแก้วและโฉม ในละครเรื่อง *ลิขิตแห่งจันทร์* ดังตัวอย่างในละคร *ลิขิตแห่งจันทร์* กล่าวถึง ดวงแก้ว เป็นหญิงสาวที่มีฝีมือในการประกอบอาหาร ซึ่งดวงแก้วเตรียมอาหารให้ครอบครัวทุกวันทุกมื้อ ไม่ว่าอาหารคาวหรืออาหารหวาน ดวงแก้วสามารถทำได้ทุกอย่าง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

โอปอลในฐานะดวงแก้ว : “เนี่ยนะ กิจของหญิง”

ป่าวของดวงแก้ว : “เจ้าคะ คุณหนูอะ เป็นคนปรุงสำรับให้คุณท่านทุกวันทุกมื้อ

เข้านี้แกงเหงาหงอดปลาเนื้ออ่อนแดงโมเจ้าคะ”

(ลิขิตแห่งจันทร์ : EP.2 [6/8])

จากตัวอย่างข้างต้น สามารถเห็นถึงภาพแทนหญิงไทยที่เป็นหญิงโสดในสังคมอดีตเป็นผู้หญิงที่มีฝีมือในการทำอาหาร ภาพแทนนี้นำเสนอผ่านคำพูดของป่าวที่กล่าวถึงตัวละครหญิงโสดจัดเตรียมอาหารให้ครอบครัวทุกวันและทุกมื้อ การประกอบสร้างภาพแทนนี้เกิดขึ้นจากผู้หญิงในสังคมอดีตมักเป็นแม่บ้านแม่เรือน พวกเขาถูกสั่งสอนทำงานบ้านงานเรือนตั้งแต่เด็กรวมทั้งการประกอบอาหาร ทำขนม และการเย็บเสื้อผ้า เป็นต้น การรู้จักทำงานบ้านงานเรือนจะทำให้หญิงโสดได้รับคำชื่นชมทั้งในครอบครัวและคนในสังคม

2.2 ภาพแทนหญิงไทยที่เป็นหญิงโสดในสังคมปัจจุบัน

จากการศึกษาละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 ได้พบภาพแทนหญิงไทยที่เป็นหญิงโสดในสังคมปัจจุบันเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีความกล้าหาญ และพึ่งพาตัวเอง ภาพแทนหญิงไทยเหล่านี้ทำให้เห็นถึงผู้หญิงในสังคมปัจจุบันเป็นกลุ่มคนที่มีความอิสระและความเป็นตัวของตัวเอง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) หญิงโสทที่มีความรู้ความสามารถ

ภาพแทนหญิงไทยที่เป็นหญิงโสทที่มีความรู้ความสามารถที่แสดงจากตัวละครปัจจุบันในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 ได้แก่ เฟื่อง ในละครเรื่อง *สุพรรณิรันดร* มณี ในละครเรื่อง *ทวิภพ* โรส ในละครเรื่อง *ดั่งพรหมลิขิตรัก* เกศสุรางค์ ในละครเรื่อง *บุพเพสันนิวาส* โอปอล ในละครเรื่อง *ลิขิตแห่งจันทร์* พิษญา ในละครเรื่อง *คดีรักข้ามภพ* และ บัว ในละครเรื่อง *หมอลวง* ดังตัวอย่างในละคร *สุพรรณิรันดร* ได้กล่าวถึง เฟื่อง ทำงานเป็นช่างภาพ และมีมือของเฟื่องได้รับชื่นชมจากคนในสังคมเป็นอย่างมาก กวินซึ่งเป็นเพื่อนสนิทของเฟื่องจึงต้องการชวนเฟื่องไปสอนทักษะการถ่ายรูปให้ศิษย์ของตัวเอง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

กวิน : “เฟื่องช่วยไปสอนถ่ายรูปให้กับลูกศิษย์เราหน่อยสิ”

เฟื่อง : “ฮะ วาอะไรนะ”

กวิน : “สอนพิเศษที่มหาลัยอะ แค่ 3 ชั่วโมงเอง”

เฟื่อง : “No No ไม่เอา ไม่เอา ทำไม่เป็น”

กวิน : “โอ้ ๆ เฟื่องฟังก่อน นิ่ง ๆ นิ่ง ๆ เห็นแก่อนาคตของชาตินิดนึงสิ เด็กบางคนมันต้องออก field นะ แล้วเราให้มันไปถ่ายรูป มันถ่ายรูปออกมาไม่ได้เรื่องเลยอะ แล้วเวลาเราเรียนโบราณคดีเนี่ย เราจะต้องถ่ายรูปเก็บหลักฐานสิ่งที่ค้นพบมา มันสำคัญมาก”

เฟื่อง : “แล้วทำไมนายไม่สอนเองอะ”

กวิน : “คือ คือมันไม่เป็นทางการเหมือนกับคนที่ take course มาโดยตรงหรอก แล้วอีกอย่างที่สำคัญเนี่ยนะ ผลงานของเฟื่อง แล้วก็วิธีการคิดตีโจทย์ของเฟื่องมันน่าสนใจ ไปถ่ายทอดให้ฟังหน่อยเถอะ”

(*สุพรรณิรันดร* : EP.1 [5/8])

จากตัวอย่างข้างต้น สามารถเห็นถึงภาพแทนหญิงไทยที่เป็นหญิงโสทในสังคมปัจจุบันเป็นหญิงสาวที่มีความรู้ความสามารถ ภาพแทนนี้เสนอจากคำชื่นชมฝีมือการถ่ายรูปของตัวละคร การประกอบสร้างภาพแทนนี้เกิดขึ้นจากผู้หญิงในสังคมปัจจุบันเป็นกลุ่มคนที่ได้รับโอกาสในการเรียนทักษะหลากหลาย พวกเขาจึงกลายเป็นกลุ่มคนที่มีความสามารถ และทำให้พวกเขาได้รับความยอมรับและคำชื่นชมจากคนในสังคม

2) หญิงโสทที่มีความกล้าหาญ

ภาพแทนหญิงไทยที่เป็นหญิงโสทที่มีความกล้าหาญที่แสดงจากตัวละครปัจจุบันในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 ได้แก่ มณีในละครเรื่อง *ทวิภพ* โรสในละครเรื่อง *ดั่งพรหมลิขิตรัก* เกศสุรางค์ในละครเรื่อง *บุพเพสันนิวาส* โอปอลในละครเรื่อง *ลิขิตแห่งจันทร์* พิษญาในละครเรื่อง *คดีรักข้ามภพ* และบัวในละครเรื่อง *หมอลวง* ดังตัวอย่างในละคร *บุพเพสันนิวาส* ได้กล่าวถึง การะเกดหรือเกศสุรางค์ออกไปเที่ยวที่ตลาด เผชิญฝรั่งสองคนกำลังคุกคามพ่อค้าสยามอยู่ คนอื่นไม่กล้ามาช่วยพ่อค้าคนนั้น แต่การะเกดทนไม่ไหวจึงไปเถียงกับคนฝรั่ง เพื่อหาความยุติธรรมแก่พ่อค้า การะเกดกับฝรั่งจึงเกิดความขัดแย้งกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เกศสุรางค์ในร่างแม่การะเกด : “เดี๋ยว คุณชนเขา เขานั้นแหละที่ต้องเอาโทษคุณ”

คนฝรั่ง : “แม่หญิงน้อย ไม่รู้ถือว่ากำลังพูดอยู่กับผู้ใด”

คนฝรั่ง : “อยากรู้จักเรามากกว่านี้หรือไม่”

เกศสุรางค์ในร่างแม่การะเกด : “ไอ้หน้าหม้อ”

คนฝรั่ง : “อยากได้หม้อแม่หญิง”

เกศสุรางค์ในร่างแม่การะเกด : “คุณชนเขา แถมถ่มน้ำลายใส่เขา หยาบคายมาก
เลยนะ ไม่ใช่คุณที่ไม่เอาโทษเขา แต่เขาต่างหากที่จะต้องเอาโทษคุณ”

ทีติน : “ตายแล้วแม่นายเจ้าขา ฝรั่งผู้นี้เป็นออกหลวงเขี้ยวหนาเจ้าคะ”

เกศสุรางค์ในร่างแม่การะเกด : “จะออกราษฎร์ออกหลวง ข้าไม่สนทั้งนั้นแหละ
มาทำตัวระรานแบบนี้ข้าไม่เห็นด้วย”

พานิก : “ขอบใจท่านมาก แม่หญิงผู้ประเสริฐ

เกศสุรางค์ในฐานะที่เป็นแม่การะเกด : “ไม่เป็นไรจ้ะ เรื่องจิบจ้อย” (เกศสุรางค์ใน
ร่างแม่การะเกดตอบพานิก แล้วหันมาพูดกับชายต่างชาติ)

“เป็นข้าแผ่นดิน ทำตัวระรานชาวบ้านแบบนี้ ไม่อายเขาบ้างหรือ เมือง
นี้ให้ต่างชาติเข้ามา ให้อิสระในการค้าขาย แต่ไม่ใช่ให้มาทำใหญ่โตข่ม
เหงผู้อื่นแบบนี้”

(บุพเพสันนิวาส : EP.2 [6/9])

จากตัวอย่างข้างต้น สามารถเห็นถึงภาพแทนหญิงไทยที่เป็นหญิงโสัดในสังคมปัจจุบันเป็นหญิงสาวที่มี
ความกล้าหาญ ภาพแทนนี้นำเสนอจากคำพูดของตัวละครที่ได้เปรียบกับคนฝรั่งที่รังแกชาวบ้าน การประกอบสร้างภาพ
แทนนี้เกิดขึ้นจากในสังคมปัจจุบันเป็นสังคมที่เน้นความเท่าเทียมกันของคนในสังคม ไม่ได้แบ่งชนชั้นอย่างเข้มงวด
เหมือนสังคมอดีต ผู้คนในสังคมปัจจุบันทุกคนพยายามอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนและสนิทใกล้ชิด

3) หญิงโสัดที่พึ่งพาตัวเอง

ภาพแทนหญิงไทยที่เป็นหญิงโสัดพึ่งพาตัวเองที่แสดงจากตัวละครปัจจุบันในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-
2566 ได้แก่ เมณี ในละครเรื่อง ทวิภพ โอปอล ในละครเรื่อง ลิขิตแห่งจันทร์ และบัว ในละครเรื่อง หมอหลวง ดัง
ตัวอย่างในละคร ทวิภพ กล่าวถึง เมณี เป็นหญิงสาวสมัยใหม่ ตอนที่เมณีกำลังจะหางานทำ มารดาของเมณีแนะนำว่า
ไม่จำเป็นต้องเป็นข้าราชการ สามารถเลือกอาชีพอื่น ๆ ที่ตัวเองชอบ แต่เมณียืนยันว่าตัวเองต้องการเป็นข้าราชการ
และยังพูดกับมารดาว่าตัวเองไม่ต้องการความช่วยเหลือของบิดามารดา เธอจะใช้ความสามารถของตัวเอง ดังตัวอย่าง
ต่อไปนี้

แม่ของเมณี : “แล้วทำไมลูกต้องเลือกเป็นข้าราชการลูก ทำไม่ไม่เปิดโรงเรียน
สอนดนตรี ร้านขนมหรือว่าร้านขายงานศิลปะก็ได้”

เมณี : “ก็เพราะพ่อกับแม่นั้นแหละคะ รวมถึงบรรพบุรุษบนโต๊ะด้วย ทุกคนยอม
เป็นข้าราชการทำงานรับใช้พระเจ้าอยู่หัวกันทั้งหมด เรื่องแบบนี้มันคง
วนเวียนอยู่ในหัวเมณีมากเกินไปมั้งคะ”

แม่ของเมณี : “แต่ถ้าจะเอาจริง ๆ ก็ต้องกระทรวงการต่างประเทศเท่านั้นลูก”

เมณี : “แล้วใช้เส้นพ่อกับแม่หรือคะ เมณีไม่เอาหรอกคะ ถ้าเมณีประสบ

ความสำเร็จขึ้นมา คนอื่นเขาจะพูดได้นะสิคะแม้ว่าผมประสบ
ความสำเร็จเพราะว่าพ่อกับแม่ช่วย แล้วผมก็จะเหลือความภาคภูมิใจจะ
เหลือศักดิ์ศรีอะไรคะแม่”

(ทวิภพ : EP.1)

จากตัวอย่างข้างต้น สามารถเห็นถึงภาพแทนหญิงไทยที่เป็นหญิงสาวโสดในสังคมปัจจุบันเป็นผู้หญิงที่พึ่งพาตัวเอง ภาพแทนนี้นำเสนอจากคำพูดของตัวละครหญิงที่ไม่ต้องการความช่วยเหลือของบิดามารดาในเรื่องการทำงาน ตัวเองจะใช้ความสามารถของตัวเองเพื่อได้เป็นข้าราชการ การประกอบสร้างภาพแทนนี้เกิดขึ้นจากผู้หญิงในสังคมปัจจุบันเป็นกลุ่มคนที่ไม่ต้องการพึ่งพาผู้ชายเหมือนผู้หญิงในสังคมอดีต ซึ่งผู้หญิงในสังคมปัจจุบันสามารถทำงานหาเงินได้ด้วยความสามารถของตัวเอง แต่ผู้หญิงในสังคมอดีตต้องเป็นแม่บ้านแม่เรือนช่วยทำงานบ้านต่าง ๆ ต้องพึ่งพาเงินทองของสามี

ภาพแทนที่แตกต่างกันระหว่างสังคมอดีตกับสังคมปัจจุบันทำให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงทางด้านบทบาทของผู้หญิงในสังคมไทยแต่ละยุคสมัย ซึ่งผู้หญิงในสังคมอดีตมักมีพื้นที่ในครอบครัวเป็นหลัก แต่ผู้หญิงในสังคมปัจจุบันกลายเป็นกลุ่มที่มีความอิสระ พวกเขาไม่จำเป็นต้องอยู่ในพื้นที่ครอบครัว สามารถออกไปสัมผัสกับสังคมข้างนอก ทำให้พวกเขามีสิทธิ์และโอกาสการแสดงความสามารถของตัวเองมากยิ่งขึ้น

3. ภาพแทนหญิงไทยที่เฉพาะยุคสมัย

ภาพแทนหญิงไทยเฉพาะยุคสมัยที่ปรากฏในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 ได้แก่ ภาพแทนหญิงไทยที่เป็นเจ้านายและบ่าวในสังคมอดีต และภาพแทนหญิงไทยที่เป็นหญิงสาวประกอบอาชีพนอกร้านในสังคมปัจจุบัน ภาพแทนเฉพาะยุคสมัยเกิดขึ้นจากสถานภาพของหญิงไทยในแต่ละยุคสมัย ซึ่งสังคมอดีตเป็นสังคมที่มีระบบการแบ่งชนชั้นอย่างเข้มงวด ผู้หญิงจึงมีฐานะที่เป็นเจ้านายและบ่าว แต่สังคมปัจจุบันเป็นสังคมประชาธิปไตย ทุกคนมีสิทธิ์เท่าเทียมกัน ผู้หญิงจึงมีฐานะที่เป็นผู้ประกอบอาชีพนอกร้าน

3.1 ภาพแทนหญิงไทยที่เป็นเจ้านายในสังคมอดีต

จากการศึกษาละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 ได้พบภาพแทนหญิงไทยที่เป็นเจ้านายในสังคมอดีตเป็นผู้ที่นำเกรงขามและมีความสามารถในการควบคุมงานต่าง ๆ ภาพแทนนี้สามารถแสดงให้เห็นความเข้มงวดของระบบการแบ่งชนชั้นสังคมในสังคมอดีต

1) เจ้านายที่นำเกรงขาม

ภาพแทนหญิงไทยที่เป็นเจ้านายที่นำเกรงขามที่แสดงจากตัวละครในสังคมอดีตในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 ได้แก่ คุณหญิงแสร้ง ในละครเรื่อง *ทวิภพ* คุณหญิงดวงเดือน ในละครเรื่อง *ลิขิตแห่งจันทร์* คุณนวล ในละครเรื่อง *ศตวรรษข้ามภพ* คุณหญิงจำปา ในละครเรื่อง *บุพเพสันนิวาส* แม่เทียบ แม่พิกุล ในละครเรื่อง *หมอลวง* ดังตัวอย่างในละคร *ทวิภพ* กล่าวถึง คุณหญิงแสร้ง นายหญิงของบ้านลวงโทษบ่าวในเรือน เนื่องจากบ่าวเล่าลือกันว่าในห้องนอนของบุตรชายคุณหญิงแสร้งมีผี และร่วมกันทำการเกิณเลยถึงขั้นนิมนต์พระมาประพรมน้ำมันต์ไล่ผีบนเรือน จนทำให้คุณหญิงแสร้งโกรธ จึงลงโทษพวกบ่าวอย่างหนัก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

คุณหญิงแสร้ง : “ข้าบอกพวกเอ็งนั่นไว้ว่าข้าเห็นผี...ข้าขอยืนยันว่าเรือนนี้ไม่มีผี วันนี้

พวกเอ็งแอบอ้างชื่อข้ากระทำการให้ข้าเสื่อมเสีย หากไม่โดนกำราบเสีย บ้าง เห็นทีจะเหลิงไปกันใหญ่...หันประจันหน้ากัน ประจันหน้าคู่ใครคู่ มัน ยื่นมือซ้าย ยื่นมือขวา ปีบคอกคนที่อยู่ตรงหน้า ปีบให้แรงขึ้น ๆ คู่ ของใครหน้ายังไม่เปลี่ยนเป็นสีเขียวคนที่ปีบโดนหวาย”

(พวกบ่าวทำตามสั่งปีบคอกันจนหน้าเขียวจะกลายเป็นดำ หลวงอัครเทพเห็นท่าไม่ดี
ดิขอร้องให้แม่หยุด)

คุณหญิงแสร้ : “เฮ้อ หยุดได้แล้ว...คราวนี้เข็ดหรือยัง ที่ข้าเป็นลมเพราะข้าเดินมาก
เกินไป ข้าไม่ได้เป็นลมเพราะเห็นผี พวกเองคิดตีความเองเช่นนั้นมันไม่ถูก
เข้าใจกันหรือยัง หา”

(ทวิภพ : EP.5)

จากตัวอย่างข้างต้น สามารถเห็นถึงภาพแทนเจ้านายในสังคมอดีตเป็นผู้ที่นำเกรงขาม ภาพแทนนี้เสนอจากคำสั่งของเจ้านายที่ให้บ่าวทุกคนหันหน้าเข้าหากันเป็นคู่ต่างปีบคอกันเอง เพราะบ่าวเล่าลือเรื่องทะเลวไหล การประกอบสร้างภาพแทนนี้เกิดขึ้นจากสังคมปัจจุบันเป็นสังคมที่มีระบบการแบ่งชนชั้นอย่างเข้มงวด ผู้ที่เป็นเจ้านายจะเป็นผู้ที่มีอำนาจและนำเกรงขามที่สุด คนในครอบครัวต้องเชื่อฟังคำสั่งของเจ้านาย ไม่อย่างนั้นจะถูกเจ้านายลงโทษ โดยเฉพาะผู้ที่เป็นบ่าวจะถูกลงโทษอย่างหนัก

2) เจ้านายที่มีความสามารถในการควบคุมงานต่าง ๆ

ภาพแทนหญิงไทยที่เป็นเจ้านายที่มีความสามารถในการควบคุมงานต่าง ๆ ที่แสดงจากตัวละครอดีตในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 ได้แก่ คุณหญิงแสร้ ในละครเรื่อง ทวิภพ คุณหญิงจำปาในละครเรื่อง บุษเพสันนิวาส คุณหญิงดวงเดือนในละครเรื่อง ลิขิตแห่งจันทร์ คุณนวลในละครเรื่อง คดีรักข้ามภพ แม่เทียบและแม่พิกุลในละครเรื่อง หมอหลวง ดังตัวอย่างในละคร หมอหลวง กล่าวถึง แม่พิกุลเป็นเจ้านายหญิงในครอบครัว ครั้งหนึ่งที่แม่พิกุลกำลังเตรียมอาหารถวายพระกับบ่าวที่ชื่อจำปา แม่พิกุลเห็นจำปาชอยผักไม่สวย จึงสั่งให้จำปาต้องชอยผักให้สวยงามเพราะเป็นอาหารที่เตรียมถวายพระ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

แม่พิกุล : “จำปา ชอยใบมะกรูดเป็นฝอยละเอียด ไม่ใช่หั่นหยาบ ๆ เช่นนั้น
ภัตตาหารถวายพระ ไม่ใช่หั่นผักเสียงหมู”

จำปา : “เจ้าคะ”

แม่พิกุล : “ทำให้งาม ๆ จะได้อันีสงส์มาก”

จำปา : “เจ้าคะ สาธุ เจ้าคะ”

แม่พิกุล : “นั่นล่ะ ๆ งามแท้”

(หมอหลวง : EP.1 [4/6])

จากตัวอย่างข้างต้น สามารถเห็นถึงภาพแทนเจ้านายในสังคมอดีตเป็นผู้ที่มีความสามารถในการควบคุมงานต่าง ๆ ภาพแทนนี้เสนอจากคำสอนของผู้ที่เป็นเจ้านายที่สอนบ่าวหันผักอย่างสวยงาม การประกอบสร้างภาพแทนนี้เกิดขึ้นจากในครอบครัวไทยสังคมอดีต เจ้านายที่เป็นผู้ชายมักออกไปทำงานเพื่อหาเงินเลี้ยงครอบครัว เจ้านายที่เป็นผู้หญิงจึงต้องรับผิดชอบในการช่วยคุมงานต่าง ๆ ในบ้านเรือน เพื่อให้ครอบครัวได้ดำรงชีวิตอย่างมี

ระเบียบและราบรื่น

3.2 ภาพแทนหญิงไทยที่เป็นบ่าวในสังคมอดีต

จากการศึกษาละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 ได้พบภาพแทนหญิงไทยที่เป็นบ่าวในสังคมอดีตทั้งเป็นบ่าวที่เชื่อฟังคำสั่งของเจ้านายอย่างเคร่งครัดและรับใช้เจ้านายอย่างครบถ้วน และบ่าวที่ทำงานนอกเหนือคำสั่งของเจ้านาย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) บ่าวที่เชื่อฟังคำสั่งของเจ้านายอย่างเข้มงวด

ภาพแทนหญิงไทยที่เป็นบ่าวที่เชื่อฟังคำสั่งของเจ้านายอย่างเข้มงวดที่แสดงจากตัวละครในสังคมอดีตในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 ได้แก่ ผิน แยม ในละครเรื่อง *บุพเพสันนิวาส* ดวง ในละครเรื่อง *คดีรักข้ามภพ* จวง และอุ่น ในละครเรื่อง *ดั่งพรหมลิขิตรัก* ดังตัวอย่างในละคร *คดีรักข้ามภพ* กล่าวถึง บุหลันกับดวง เป็นหญิงสาวในสังคมอดีต และบุหลันเป็นเจ้านายของดวง เมื่อบุหลันถูกคนอื่นใส่ร้าย จึงต้องหาวิธีแก้ปัญหา ซึ่งบุหลันหาว่านเสียงหายตันหนึ่งมาปลูกในบ้าน เพื่อพิสูจน์ว่าตัวเองเป็นคนบริสุทธิ์ และบุหลันสั่งให้ดวงต้องเฝ้าดูว่านเสียงหายตันนี้ให้เต็มที่ ดวงรับปากไว้ตัวเองจะทำตามคำสั่งของบุหลัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ดวง : “อีกแค่เจ็ดวันเท่านั้น อยากรีบไปดอกแม่พิศ ว่านเสียงหายตันนี้ต้องช่วยเราได้แน่”

บุหลัน : “เจ็ดวันนี้ ดวงต้องเฝ้าว่านตันนี้ให้ดีนะ อย่าให้ใครมาวุ่นวายเป็นอันขาด”

ดวง : “เจ้าคะ บ่าวกะว่ามานอนเฝ้าหน้าห้องนี้เลย ใครจะเข้าจะออก รับรองว่าไม่

คลาดสายตาบ่าวแน่”

(คดีรักข้ามภพ : EP.3)

จากตัวอย่างข้างต้น สามารถเห็นถึงภาพแทนหญิงไทยที่เป็นบ่าวในสังคมอดีตเป็นบ่าวที่เชื่อฟังคำสั่งของเจ้านายอย่างเข้มงวด ภาพแทนนี้นำเสนอจากคำรับปากของบ่าวที่จะพยายามเฝ้าดูว่านเสียงหายที่สามารถพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของเจ้านายตัวเอง การประกอบสร้างภาพแทนนี้เกิดขึ้นจากสังคมอดีตเป็นสังคมที่มีระบบการแบ่งชนชั้นอย่างเข้มงวด คนที่เป็นบ่าวต้องอยู่ด้อยกว่าคนที่เป็นเจ้านาย ต้องเชื่อฟังคำสั่งของเจ้านายอย่างเข้มงวด ไม่อย่างนั้นอาจจะถูกไล่ออกจากบ้านเจ้านาย ทำให้ชีวิตของตัวเองมีความลำบาก

2) บ่าวที่รับใช้เจ้านายอย่างครบถ้วน

ภาพแทนหญิงไทยที่เป็นบ่าวที่รับใช้เจ้านายอย่างครบถ้วนที่แสดงจากตัวละครในสังคมอดีตในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 ได้แก่ ผิน แยม ในละครเรื่อง *บุพเพสันนิวาส* แจ่มในละครเรื่อง *ลิขิตแห่งจันทร์* และดวงในละครเรื่อง *คดีรักข้ามภพ* ดังตัวอย่างในละคร *บุพเพสันนิวาส* กล่าวถึง ในสังคมอดีต ผินและแยมเป็นบ่าวของการะเกดมาตั้งนาน สองคนรับใช้การะเกดอย่างครบถ้วน ซึ่งเมื่อการะเกดอาบน้ำ สองคนจึงช่วยทามะขามเปียกและรดน้ำให้ เมื่อการะเกดอาบน้ำเสร็จ สองคนจึงช่วยทาเครื่องบำรุงผิวและใส่เสื้อผ้าให้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เกศสุรางค์ในร่างการะเกด : “ข้าอยากอาบน้ำ”

ผิน : “คำ ๆ ค่อยอาบเจ้าคะ”

เกศสุรางค์ในร่างการะเกด : “ข้าจะอาบเดี๋ยวนี้ ตอนนี้ ตรงนี้

ผิน : “อาบตรงนี้ได้ไหมเจ้าคะ ต้องอาบที่ท่าเจ้าคะ”

เกศสุรางค์ในร่างการะเกด : “พาไปสิ”

(เกศสุรางค์นั่งอยู่บนเก้าอี้ ผินกับแยมช่วยทามะขามเปียกและรดน้ำให้เกศสุรางค์อย่างพิถีพิถัน เมื่อช่วยเกศสุรางค์อาบน้ำเสร็จ ผินกับแยมก็ช่วยเกศสุรางค์ทาเครื่องบำรุงผิวในห้องนอนของเกศสุรางค์ เมื่อทาเครื่องบำรุงผิวเสร็จแล้ว ผินกับแยมก็เริ่มช่วยเกศสุรางค์แต่งกายเพื่อออกไปรับประทานข้าวกับครอบครัว)

(บุพเพสันนิวาส : EP.1 [9/9])

จากตัวอย่างข้างต้น สามารถเห็นถึงภาพแทนหญิงไทยที่เป็นบ่าวในสังคมอดีตเป็นบ่าวที่รับใช้เจ้านายอย่างครบถ้วน ภาพแทนนี้นำเสนอจากพฤติกรรมของบ่าวที่ช่วยเจ้านายทั้งการอาบน้ำ ทาเครื่องบำรุงผิว และใส่เสื้อผ้า การประกอบสร้างภาพแทนนี้เกิดขึ้นจากในสังคมอดีต บ่าวเป็นกลุ่มคนที่มีฐานะต่ำต้อย คนที่เป็นบ่าวต้องรู้จักรับใช้เจ้านายทุกสิ่งทุกอย่าง เพื่อให้เจ้านายใช้ชีวิตอย่างสุขสบายได้ และบ่าวเองก็ได้รับความไว้วางใจจากเจ้านายจนทำให้ตัวเองสามารถดำรงชีวิตในบ้านเจ้านายอย่างราบรื่น

3) บ่าวที่ทำงานนอกเหนือคำสั่งของเจ้านาย

ภาพแทนหญิงไทยที่เป็นบ่าวที่ทำงานนอกเหนือคำสั่งของเจ้านายที่แสดงจากตัวละครในสังคมอดีตในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 ได้แก่ อิมและอุ๋น ในละครเรื่อง *ทวิภพ* ดังตัวอย่างตอนหนึ่งบ่าวในเรือนคุณหญิงแสรร์คิดว่าห้องนอนของบุตรชายของคุณหญิงแสรร์มีผี จึงแอบนิมนต์พระมาทำพิธีช่วยไล่ปีศาจออกจากห้องนอนของคุณหญิงแสรร์ออกโดยไม่ขออนุญาตคุณหญิงแสรร์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

หลวงพ่ : “สวดมนต์ พรมน้ำมนต์ให้ทั่วห้องแล้ว ทีหลังนะ ถ้าจะนิมนต์อาตมา มาทำพิธีละก็ พุดดี ๆ ก็ได้ ไม่ต้องทวงบุญคุณ หวังว่าคงจะไม่เกิดเรื่องเช่นนี้อีกนะ”

[...]

คุณหญิงแสรร์ : “เข้าบอกพวกเอ็งงั้นรี ว่าเข้าเห็นผี”

[...]

คุณหญิงแสรร์ : “ข้าขอยืนยันว่าเรือนนี้ไม่มีผี วันนี้พวกเอ็งแอบแวงซื้อข้า กระทบการให้ข้าเสื่อมเสีย หากไม่กำราบเสียบ้าง เห็นทีจะหลงไปกันใหญ่”

(*ทวิภพ* : EP.5)

จากตัวอย่างข้างต้น สามารถเห็นถึงภาพแทนหญิงไทยที่เป็นบ่าวในสังคมอดีตเป็นผู้ที่ทำงานนอกเหนือคำสั่งของเจ้านาย ภาพแทนนี้นำเสนอจากพฤติกรรมของบ่าวที่แอบนิมนต์พระเข้ามาในบ้านทำพิธีไล่ผีโดยปิดบังเจ้านาย การประกอบสร้างภาพแทนนี้เกิดขึ้นจากในสังคมอดีต คนที่มีอำนาจใหญ่ที่สุดก็คือเจ้านายบ้าน ทุกสิ่งทุกอย่างในครอบครัวต้องผ่านการอนุญาตของเจ้านาย ถ้าบ่าวทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยไม่ขออนุญาตเจ้านาย จะทำให้เจ้านายโกรธมากจนถูกลงโทษอย่างรุนแรง

3.3 ภาพแทนหญิงไทยที่เป็นหญิงสาวประกอบอาชีพนอกบ้านในสังคมปัจจุบัน

จากการศึกษาละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 ได้พบภาพแทนที่เป็นหญิงสาวประกอบอาชีพนอกบ้านในสังคมปัจจุบันเป็นทั้งผู้ที่ทุ่มเทและมีความรับผิดชอบในการทำงาน และผู้ที่ฝ่าฝืนกฎระเบียบของงาน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) หญิงสาวประกอบอาชีพอย่างทุ่มเทและมีความรับผิดชอบในการทำงาน

ภาพแทนหญิงไทยที่เป็นหญิงสาวประกอบอาชีพอย่างทุ่มเทและมีความรับผิดชอบในการทำงานที่แสดงจากตัวละครในสังคมปัจจุบันในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 ได้แก่ โรส ในละครเรื่อง *ดั่งพรหมลิขิตรัก* ไอปอล ในละครเรื่อง *ลิขิตแห่งจันทร์* และพิชญา ในละครเรื่อง *คดีรักข้ามภพ* ดังตัวอย่างในละคร *ดั่งพรหมลิขิตรัก* กล่าวถึง โรสทำงานเป็นช่างวาดรูปในบริษัทแห่งหนึ่ง และครั้งหนึ่งที่โรสได้รับงานจากเจ้านายที่ต้องวาดรูปให้เสร็จเร็วที่สุด เพราะว่าลูกค้ารอที่จะดู โรสจึงต้องวาดรูปทั้งวันทั้งคืน เพื่อทำงานเสร็จเร็วที่สุดและให้ลูกค้าดู ดังตัวอย่างต่อไปนี้

โรส : “ทำอะไรกันคะ”

พิมล : “ฉันทเห็นพ่อบอกว่า แก่เก็บตัวอยู่ในห้องตั้งแต่เย็นอะ ทำอะไรอะ แล้วนี่จู้ ๆ

ทำไมเปิดห้องประตูออกมา”

โรส : “ก็เมื่อกี้ หัวหน้าโทรมาบอกว่าลูกค้าขอดูอ่าน ส่งให้ให้เร็วขึ้นอะ”

พิมล : “เมื่อไหร่”

โรส : “พรุ่งนี้เช้า”

พิมล : “แล้วทำเสร็จแล้วใช่ไหม”

โรส : “ยังคิดไม่ออกเลยอะ”

(เที่ยงคืน โรสยังพยายามวาดรูปอยู่ในห้อง)

(ดั่งพรหมลิขิตรัก : EP.2 [3/6])

จากตัวอย่างข้างต้น สามารถเห็นถึงภาพแทนหญิงไทยที่เป็นหญิงสาวประกอบอาชีพนอกบ้านในสังคมปัจจุบันเป็นคนที่ทุ่มเทและมีความรับผิดชอบในการทำงาน ภาพแทนนี้นำเสนอจากคำพูดและพฤติกรรมที่ตัวละครพยายามวาดรูปให้เสร็จเพื่อทำให้ลูกค้าพอใจ การประกอบสร้างภาพแทนนี้เกิดขึ้นจากในสังคมสมัยใหม่ ผู้หญิงสามารถทำงานที่ตัวเองถนัด และเมื่อผู้หญิงได้รับงานแล้วมักจะทุ่มเทในการทำงาน เพราะว่าการทุ่มเททำงานสามารถทำให้ตัวเองใช้ชีวิตที่สุขสบาย

2) หญิงสาวประกอบอาชีพที่ฝ่าฝืนกฎระเบียบของงาน

ภาพแทนหญิงไทยที่เป็นหญิงสาวประกอบอาชีพที่ฝ่าฝืนกฎระเบียบของงานที่แสดงจากตัวละครในสังคมปัจจุบันในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 ได้แก่ เบญญา ในละครเรื่อง *ลิขิตแห่งจันทร์* แพท ในละครเรื่อง *หัวใจรักข้ามภพ* ดังตัวอย่างในละคร *ลิขิตแห่งจันทร์* กล่าวถึง เบญญา เป็นหญิงสาวสมัยใหม่ที่ประกอบอาชีพเป็นตำรวจ และเนื่องจากเบญญาถูกผู้ชายที่เคยข่มขืนบังคับให้ทำลายข้อมูลข้อมูลกลางของตำรวจ เบญญาจึงแอบเข้าไปห้องข้อมูลกลางในเวลากลางคืน แต่ถูกพิภพเจอ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(เบญญาแอบไปลบข้อมูลที่ออฟฟิศ และเมื่อเบญญากำลังจะเดินออก พิกพได้เห็น

ตัวเธอและเรียกให้หยุดทันที)

พิภพ : “หยุด นั่นใคร มาทำอะไรหน้าห้องข้อมูลกลางดึก แสดงบัตรประจำตัว

ออกมา ยกมือขึ้น เร็ว”

(เบญญาแสดงบัตรประจำตัวออกให้พิภพดู แต่พิภพรู้ว่าคนนั้นไม่ใช่เจ้าของของบัตร

ประจำตัวนั้น)

พิภพ : “แกไม่ใช่จ่าเริง”

(สองคนต่อสู้กันอย่างรุนแรง พิภพถูกตีล้มบนพื้น และเบญญาหนีออกไปสำเร็จ)

(ลิขิตแห่งจันทร์ : EP.11 [4/8])

จากตัวอย่างข้างต้น สามารถเห็นถึงภาพแทนหญิงไทยที่เป็นหญิงสาวประกอบอาชีพนอกบ้านในสังคมปัจจุบันเป็นผู้ที่ฝ่าฝืนกฎระเบียบของงาน ภาพแทนนี้นำเสนอจากพฤติกรรมของตัวละครที่แอบขโมยข้อมูลในห้องข้อมูลกลาง การประกอบสร้างภาพแทนนี้เกิดขึ้นจากในสังคมปัจจุบัน ผู้หญิงยังเป็นกลุ่มที่ถูกคนอื่นเอาเปรียบ เป็นกลุ่มคนที่ได้รับความเสียหาย และอาจมีผลกระทบต่องาน และบางครั้งอาจจะต้องฝ่าฝืนกฎระเบียบงานในขณะที่ถูกคนอื่นข่มขู่

จากภาพแทนของหญิงไทยในสถานภาพที่เป็นคนประกอบอาชีพสามารถได้เห็นว่า ในสังคมสมัยใหม่ ผู้หญิงเป็นกลุ่มที่มีความรู้ความสามารถ มักใช้ความพยายามอย่างเต็มที่เพื่อหาเงินเลี้ยงตัวเอง และสามารถสร้างประโยชน์แก่สังคมได้ไม่แพ้ผู้ชาย

ภาพแทนหญิงไทยที่เฉพาะยุคสมัยสามารถทำให้เห็นว่า เนื่องจากสภาพสังคม การเมือง และเศรษฐกิจของสังคมไทยมีความเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา ทำให้สถานภาพของผู้หญิงในสังคมไทยมีความเปลี่ยนแปลงด้วย จนทำให้ภาพแทนของหญิงไทยมีความเปลี่ยนแปลง ผู้หญิงในสังคมปัจจุบันมีพื้นที่แสดงตัวเองมากกว่าผู้หญิงในสังคมอดีต พวกเธอมีความเป็นตัวของตัวเองมากยิ่งขึ้น ความสามารถของผู้หญิงทำให้คนในสังคมหันมาให้ความสำคัญแก่ผู้หญิงมากยิ่งขึ้น

การอภิปรายผล

ภาพแทนหญิงไทยในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 สามารถสะท้อนให้เห็นถึงทั้งความเหมือนและความแตกต่างของภาพแทนหญิงไทยในสังคมอดีตและสังคมปัจจุบัน และภาพแทนหญิงไทยเฉพาะยุคสมัย ภาพแทนหญิงไทยที่เหมือนกันของสังคมอดีตและสังคมปัจจุบันจะเป็นภาพแทนหญิงไทยที่เป็นบุตรสาวที่มีความกตัญญู เชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่ และบุตรสาวที่ฝ่าฝืนคำสั่งของผู้ใหญ่ ทำให้ผู้ใหญ่เป็นห่วงและเสียหน้า ภาพแทนหญิงไทยที่เป็นภรรยาที่ทั้งภรรยาที่เอาใจใส่สามี และภรรยาที่ทำให้สามีเดือดร้อน ภาพแทนหญิงไทยที่เป็นมารดาเป็นผู้ที่เอาใจใส่บุตร เข้าใจความคิดและพฤติกรรมของบุตร และบังคับให้บุตรทำตามความคิดของตัวเอง ภาพแทนหญิงไทยที่เป็นหญิงโสดเป็นผู้ที่มีความเมตตาและเรียบร้อย ภาพแทนหญิงไทยที่เหมือนกันในสังคมอดีตและสังคมปัจจุบันเกิดจาก กรอบแนวคิดที่คนในสังคมสร้างให้ผู้หญิงที่ไม่เคยเปลี่ยนแปลงตั้งแต่สังคมอดีตจนถึงสังคมปัจจุบัน ซึ่งผู้หญิงต้องเป็นมารดา ภรรยา และบุตรสาวที่ดี จนจะได้การยอมรับจากคนในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุรางคนางค์ รัตนวิจารย์ (2565) เรื่อง “ทำไมน้องไม่แต่งงาน” : โลกทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิงและการแต่งงานในสังคมไทย พบว่า ผู้หญิงเป็นวัตถุแห่งความสวยงามและจำเป็นต้องประพฤติตนตามกรอบของสังคมอยู่เสมอ และผู้หญิงต้องประพฤติตนตามกรอบของสังคมเท่านั้นจึงจะได้รับความยอมรับ แม้แต่เรื่องการแต่งงานซึ่งในปัจจุบันเป็นสิทธิส่วนบุคคลยังตกอยู่ในสถานการณ์ที่พร้อมจะถูกสังคมประเมินค่าด้วยอายุ ด้วยแนวคิดเชิงท้วงติง และยังถูกกำหนดหรือกดดันด้วยการอ้างอิงความเชื่อทางศาสนา คือ คติไตรภูมิ ทำให้ต้องดำเนินชีวิตโดยปฏิบัติตาม “กรอบ” ของสังคมอยู่ตลอดเวลา ผู้หญิงไทยในอดีตจึงไม่สามารถเป็นอิสระจากค่านิยมทั่วไปได้ แม้แต่การเลือกวางแผนครอบครัวหรือการมีคู่ครอง และยิ่งสอดคล้อง

คลอกลงกับผลการศึกษาของเสนาะ เจริญพร (2546) เรื่อง ภาพเสนอผู้หญิงในวรรณกรรมไทยช่วงทศวรรษ 2530 : วิเคราะห์ความโยงใยกับประเด็นทางสังคม พบว่า นอกจากมีทั้งด้านที่ประกอบสร้างให้ผู้หญิง “ก้าวหน้า” ทัดเทียมกับผู้ชายในพื้นที่ต่าง ๆ แต่ขณะเดียวกันก็ถูกคาดหวังให้เป็นเมีย แม่ และลูกสาวที่ดีตามความเชื่อแบบปิตาธิปไตย

นอกจากนี้ภาพแทนที่เป็นหญิงสาวในสังคมอดีตเป็นผู้หญิงที่มีความสามารถในการทำงานบ้านงานเรือนสามารถสะท้อนให้เห็นถึงพื้นที่ของหญิงสาวในสังคมอดีตจะอยู่ในครอบครัว สอดคล้องกับงานวิจัยของอภิวันท์ อดุลยพิเชษฐ (2544) เรื่อง สถานภาพและบทบาทของผู้หญิงและผู้ชายไทยในอดีต : ภาพสะท้อนจากวรรณกรรมเรื่องขุนช้างขุนแผน พบว่า ลักษณะพื้นฐานของความสัมพันธ์ทางสังคมของผู้หญิงและผู้ชายไทยในอดีต ทั้งสถานะ บทบาทและอำนาจ สังคมเป็นกรอบที่กำหนดขอบเขตแห่งพฤติกรรมทางสังคมในแต่ละเพศและแต่ละสถานะทางสังคม โดยผู้ชายถูกกำหนดให้เป็นผู้มีอำนาจทั้งในบ้านและนอกบ้าน ตามค่านิยมแห่งจารีตทางสังคม ส่วนผู้หญิงเป็นผู้ดูแลบ้านเรือนและต้องอยู่ภายใต้ความคาดหวังของสังคม

ส่วนภาพแทนหญิงไทยเฉพาะยุคสมัยที่เป็นเจ้านาย บ่าว และหญิงสาวประกอบอาชีพนอกบ้านสามารถสะท้อนให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงทางสถานภาพของผู้หญิงในสังคมไทย เนื่องจากสังคมไทยจากสังคมปิตาธิปไตยเปลี่ยนเป็นสังคมประชาธิปไตย ทำให้ผู้หญิงสามารถได้ออกจากบ้านเรือนและหนีจากการควบคุมของผู้ชาย สามารถออกไปประกอบอาชีพและหาเงินเลี้ยงครอบครัวด้วยความสามารถของตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดสตรีนิยมว่าผู้หญิงมีสิทธิ์เท่าเทียมกับผู้ชาย และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของดารัตน์ อุดมรัตน์ปภากุล (2562) เรื่อง กากี สีดา วันทอง ในเพลงรักร่วมสมัย: การศึกษาภาพตัวแทนความเป็นหญิง ในเพลงที่ประกอบด้วยนางในวรรณคดี พบว่า กรณีสถิตินิยมความเป็นหญิงจากการนิยามตัวเองทั้งในแง่มุมมองของความเป็นผู้หญิงทันสมัย เช่น เป็นผู้หญิงที่พึ่งพาตัวเองได้ดูแลตัวเองได้ มีความรับผิดชอบ มีความคิดเป็นของตัวเอง และแง่มุมบทบาททางเพศเป็นผู้หญิงที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่การทำงาน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ภาพแทนของหญิงไทยในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ควรศึกษาภาพแทนของชายไทยในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566
2. ควรศึกษาภาพแทนของหญิงไทยในละครประเภทอื่น เช่น ละครตลก ละครอิงประวัติศาสตร์ และละครฆาตกรรม เป็นต้น

องค์ความรู้ที่ได้รับจากงานวิจัย

จากการวิเคราะห์ภาพแทนของหญิงไทยในสถานภาพต่าง ๆ ทำให้เห็นอุดมการณ์ของคนในสังคมที่คาดหวังผู้หญิงทั้งในสังคมอดีตและสังคมสมัยใหม่ และยังสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างเกี่ยวกับความคาดหวังของคนในสังคมที่มีต่อผู้หญิง ซึ่งในสังคมอดีต คนในสังคมมักคาดหวังผู้หญิงว่าเป็นกลุ่มคนที่รู้จักงานบ้านงานเรือนเป็นอย่างดีเพื่อรับใช้ครอบครัว และเป็นผู้หญิงที่ต้องปฏิบัติตัวตามกฎระเบียบของสังคมอย่างเคร่งครัด ต้องเป็นกุลสตรี แต่ในสังคมสมัยใหม่ คนในสังคมกลับให้ความสำคัญแก่สิทธิ์ของผู้หญิงมากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้หญิงมีความเป็นตัวของตัวเองมาก

ยิ่งขึ้น และผู้หญิงกลายเป็นกลุ่มคนที่สร้างประโยชน์แก่สังคมเท่ากับผู้ชายด้วย ความแตกต่างของภาพแทนของหญิงไทยเกิดจากความเปลี่ยนแปลงทางความคิด ค่านิยมของคนในสังคม และการเมือง สภาพสังคมของสังคมไทย

เอกสารอ้างอิง

- กัญจนดามาศ โภพล. (2554). *บทบาทของละครย้อนยุคที่มีต่อการสืบสานและอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมไทย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- เกศราพร ทองพุ่มพุกษา. (2562). *ภาพแทนของความเป็นเพศหญิงในหนังสือนิทานภาพสำหรับเด็ก* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- คดีรักข้ามภพ. (2563). ค้นคืนจาก <https://www.youtube.com/watch?v=l3sV9hTed20>.
- ชยพล สุทธิโยธิน และสันติ เกษมสิริทัศน์. (2548). *การสร้างสรรค์ละครโทรทัศน์*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ตั้งพรหมลิขิตรัก. (2561). ค้นคืนจาก <https://ch3plus.com/drama/772>.
- ดารัณ อุดมรัตน์ปภากุล. (2562). *กาก็ สีดา วันทอง ในเพลงรักร่วมสมัย : การศึกษาภาพตัวแทนความเป็นหญิงในเพลงที่ประกอบด้วยนางในวรรณคดี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- ทวิภพ. (2554). ค้นคืนจาก https://www.youtube.com/watch?v=eB6CEj_osLQ.
- บุพเพสันนิวาส. (2561). ค้นคืนจาก <https://ch3plus.com/drama/565>.
- ปรียานัฐ ขำแก้ว. (2561). *ภาพแทนผู้หญิงในเรื่องสั้นของกนกพงศ์ สงสมพันธุ์* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- พรรณทิภา จินกัลป์. (2551). *การศึกษาวิเคราะห์นวนิยายไทยที่นำเสนอการเดินทางข้ามเวลา* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- พัชรี จันทรทอง. (2562). *แบบเรื่องและการดัดแปลงละครอิงประวัติศาสตร์ข้ามภพ เรื่อง “ทวิภพ” และ “บุพเพสันนิวาส”* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- เกศรานฤมิต. (2566). ค้นคืนจาก <https://www.ch7.com/drama/631171>.
- ละอองดาว จิตต์พิริยะการ. (2562). *หญิงม่าย : ภาพแทนนางเอกชายขอบในนวนิยายไทยร่วมสมัย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ลิขิตแห่งจันทร์. (2563). ค้นคืนจาก <https://ch3plus.com/drama/849>.
- ศุภางค์ นันตา. (2552). *หลักการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุรเดช โชติอุดมพันธ์. (2548). *สังคมนิยมทศวรรษในวรรณกรรมไทยกับวาทกรรมแห่งความเป็นอื่น*. *วารสารอักษรศาสตร์*, 2(34), 84-106.
- สุรางคนางค์ รัตนวิจารณ์. (2565). “ทำไมน้องไม่แต่งงาน” : โลกทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิงและการแต่งงานในสังคมไทย. *วารสารอักษรศาสตร์*, 17 (2), 190-204.
- สู่ฝันนิรันดร. (2551). ค้นคืนจาก <https://www.youtube.com/watch?v=3LHINZIBLOU>.

เสนาะ เจริญพร. (2546). ภาพเสนอผู้หญิงในวรรณกรรมไทยช่วงทศวรรษ 2530 : วิเคราะห์ความโยงใยกับประเด็นทางสังคม (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

หมอลวง. (2566). ค้นคืนจาก <https://ch3plus.com/drama/1408>.

อภิวันท์ อดุลยพิเชษฐ์. (2544). สถานภาพและบทบาทของผู้หญิงและผู้ชายไทยในอดีต : ภาพสะท้อนจากวรรณกรรมเรื่องขุนช้างขุนแผน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพมหานคร.